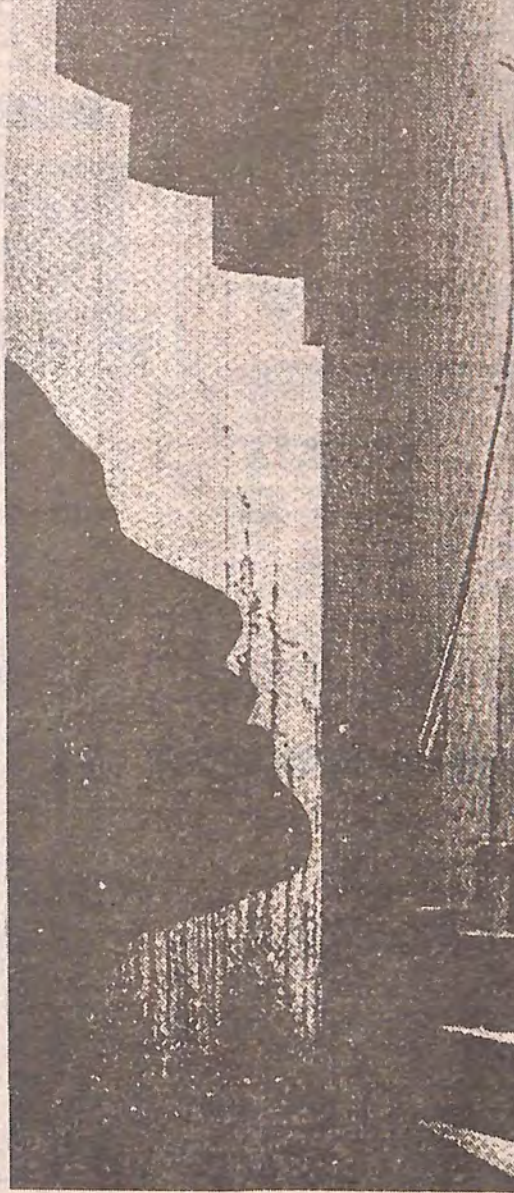

ІЗ СВЯТОМ ВАС, ДОРОГІ КІРОВОГРАДЦІ!

237 років

З нагоди некруглої дати з дня народження обласного центру, місцева влада цієї суботи влаштує День міста, що ознаменується народними гуляннями. Певно, на них одні думатимуть про витрачені на торжества кошти: може за них хоч можна було б підсвіжити одну з подібних старих споруд чи, нарешті, добудувати нову; інші просто слухатимуть музику, пісні і насолоджуватимуться бабиним літом. Кому що... І все ж добре, що в нашому похмурому житті ще знаходиться місце для свята.

Лишився синій кед

Два тижні простояв встановлений 1 вересня під час мітингу синьо-жовтий прапор біля пам'ятника Т. Г. Шевченку. 14 вересня перехожі могли побачити зігнутий щоглу і поряд на гілці почеплений кимось синій кед. Прапор зник.

Чийх рук ця справа? Хуліганів чи політичних провокаторів? Нічого не відомо. Демократи збираються відновити фглашок і почепити новий прапор.

Наш кор.
м. Кіровоград.

СОБАЧИЙ ТУРНІР

Недільного сонячного дня з одинадцятьї години на кіровоградському стадіоні «Зірка» проходила виставка собак. Грала музика, господарі собак відпустили їх на поле, і вони бігали, гуляли. Ведуча виставки сказала, щоб хазяїни з собаками вишикувалися в колони і йшли. Вони обійшли під музику весь стадіон. Там були собаки різних порід: коллі, німецькі вівчарки, чао-чао, пінчери, ердельтер'єри, пуделі та інші. Потім ведуча оголосила: хто хоче виграти німецьку вівчарку, нехай підійде до автомашини і купить лотерейні білети. Зразу позбігалось багато людей. Коли розкупили лотерейні білети, хазяї почали

показувати дресированих собак — на що вони здатні. Зняли з собак повідки і поклали біля них. Після цього одійшли на 15 метрів і почали показувати руками собакам, щоб вони сіли, встали, лягли. Собаки точно виконували завдання. Потім хазяїни кликали собак до себе і зразу ж одсилали назад, щоб вони відшукали місце, де лежить повідок. Собаки знаходили.

Всі, хто був з лотерейними білетами, підійшли до ведучої, де стояв барабан. На білетах були написані номери, а в барабані лежали папірці з такими ж номерами. І ось крутнули барабан, виняли папірець з номером. Такий самий номер був

і у жінки. Вона підійшла до столу, і їй дали цуценя. Вдруге закрутився барабан, але на цей раз не було хазяїна номера. Третьою була дівчинка, якій теж достався цуценят. Потім почали продавати цуценят. Всі охочі записувалися на чергу. Цим і закінчилась виставка собак.

Юлія ДАНИЛЕНКО,
учениця 6-Г класу Кіровоградської СШ № 4.

Від редакції. Шановні учні! Ми запрошуємо усіх вас випробувати себе в журналістиці. Пишіть нам, розповідайте про свою школу, про друзів. Найцікавіші листи будуть надруковані.

ПІКАНТНА ПОЛЕМІКА?

КОЛЛІ ЗАХИЩАТИМЕ СОЦІАЛІЗМ

На стадіоні «Зірка» влідилася виставка собак, організована областним клубом службового собаківництва.

Цікаво було послухати розповіді про породи, подивитися на чудових німецьких вівчарок, коллі, пуделів, болонок, шпіців, догів, ін. Незрозуміло лише чому в коментарі ведучої весь час звучали слова «соціалістическое предприятие», «соціалісти-

ческое отечество», які собаки мають захищати від «врагов, которые, у нас еще есть».

Розповідаючи про одну з порід, ведуча розповіла про те, як собака цієї породи дістала на Заході славу «красного гиганта» або «смерть капитала»?

Ведуча розповіла також про «жнорусскую овчарку, выведенную в тавернских степях», ні словом не

обмовившись, що ті степи — споконвічна територія України, не кажучи вже про те, що за 3—4 години виставки не прозвучало жодного українського слова.

Я розумію, що в 1976 році, коли було створено клуб, інший текст не пройшов би, але сьогодні, слава Богу, інший час.

С. БОНДАР.

БЕРІТЬ ПРИКЛАД З ФАНТОМАСА!

КІНОАФІША

— Пане слідчий, — жартوما кажу своєму приятелю, — чи не бажаєте скласти нам з подругою компанію на «Фантомаса»?

— О! Фантомас... — елегійно посміхається він.

— ...Який до того ще й розбушувався, — додаю.

О! Фантомас... Мабуть, моєму приятелю — слідчому цей загадковий витвір французької уяви свого часу завдав чимало клопотів: кому-кому, а детективам доводилось мати справу з домороженими фантомасами. Колись дехто з глядачів закидав редакції газет і телебачення гнівними листами, з вимогами заборонити цю продукцію, як тепер гніваються стосовно «розкутої американщини». Що й казати, наші враження досить-таки посповані американською кіновідеопродукцією. І ось тепер, дивлячись серіал про Фантомаса (поки що лише «Фантомас» і «Фантомас розбушу-

вався», цікаво чи на черзі «Фантомас проти Скотланд-Ярду»? Кінопрокат мовчить), особливо відчутно стає, яке це «різне кіно». Зняті з помпою і мільйонерським присмаком американські бойовики пролагуєть культ насилля і жорстокості. «Фантомас», про який йшлося у минулому номері «МН» і «Фантомас розбушувався» пронизані смаком, тактом, почуттям міри. Тут теж багато сцен, де справедливості доводиться кулаками, але нагадують ці сцени скоріше поєдинки лицарів королівської гвардії, незбутніх друзів мушкетерів. До речі, про мушкетерів я згадала ще й тому, що героїня фантомаського серіалу чарівна Мілен Демонжю нашому глядачеві знайома із популярного італо-французького фільму «Три мушкетери», де грала справжнє «исчадие ада» міледі де Вінтер. Шанувальникам кіно приємно було зустрітися з блискучим Жаном Маре, актором, що не

знає каскадерів і майже всі трюки виконує сам, як писала колись наша преса. Ну і звичайно, найбільша насолода — гра неперевершеного французького коміка Луї де Фюнеса. Серйозний глядач може образитися, ну де ви, мовляв, бачили такого дурня-поліцейського. Ша! Як кажуть в Одесі, ми бачили ще й не таких, правда, вітчизняного гатунку.

Але досить жартів. Мова про Фантомаса, який розбушувався. Автори фільму вже не задовольняються приватними епізодами. Зараз Фантомас висловлює намір стати володарем світу, заволодівши досягненнями науки, зрозуміло, шляхом бандитизму. Але чесно кажучи, нас знову ж таки привабили не високі мислі, хоч ми їх поважаємо, а все-таки можливість отримати велику насолоду від талановитого кінотвору.

В. ЛЕВОЧКО.

...І ШВЕЦЬ РОЗБУШУВАВСЯ

Начальник Ленінського райвідділу міліції м. Кіровограда, знайомий нашим читачам з попередніх публікацій газети, М. Я. Швець сидів у своєму робочому кабінеті, як кажуть, у гордині самотності, коли я нанесла йому черговий візит на Леніна, 6.

— Миколо Яковичу, чула, ніби у вас з групами вже все в порядку. Ось що значить наша газета, — сказала я для більшої солідності.

— Що трупи! — вигукнув начальник сердито. — А коли яму заринуть? Де це, в якій цивілізованій країні три місяці яму біля міліції не заривають?

Одним словом, дісталось різним організаціям, міській владі, яка дбає лише про те, щоб перерозподіляти приміщення колишніх парткомітетів, а непогано було б подбати про саме приміщення райвідділу міліції. Як-не-як пам'ятка архітектури, нехай і радянської епохи. Якщо всередині міліція власними силами ще намагається навести порядок, то зовні це приміщення потребує негайного втручання. Га ще й яма... «З одного боку яма, з іншого вода тече не пройти, не проїхати, а вони там у міській Раді дебатують. Взяли б лопату та й зарили. Більше користі було б».

Ну, зрозуміло, це Микола Якович дещо перебільшує. Ми не про те, щоб, скажімо, заступники голови виконкому В. І. Сибірьев чи В. Я. Беренюк, та навіть начальник комунального господарства міста О. Г. Комар брали до рук лопати. Якщо можуть примусити своїх підлеглих, нехай примусять, але вибачте... Хоч ми й не така вже цивілізована країна, та розрити яму у центрі міста і забути про неї... Повинен же бути край безладдю чи так і житимемо — «в беспределе».

Наш кор.

ВІДЕО — СОЛДАТАМ, ПЛАТЯЧКА — ДІВЧАТАМ

Нещодавно воїнам військової частини Кіровограда «Профтурсервіс» подарував відеоманітофон і кольоровий телевізор. За словами голови туристичної організації Є. Є. Пушкарьова, солдати були дуже задоволені. Навіть жартували, що фізичним вправностям вчитимуться з відеобойовиків.

Всього ж «Профтурсервіс» на благодійні заходи виділив з свого рахунку більше 20 тисяч карбованців. Остання тисяча ще не перерахована: міському дитячому будинку вирішили дарувати не паперові циплі, подія негайно почала обростати карбованцями, а платячка дівчаткам, чутками. На зупинках говорили про все-які незабаром і привезуть малечі.

Наш кор.

«ЗОРЯНИ» ВІДКРИВАЮТЬ СЕЗОН

Минулого вівторка зал обласної філармонії оваціями вітав фольклорну шоу-групу «Зоряни», яка

оновленим репертуаром відкрила свій концертний сезон. Як завжди на зустріч з пісню і танцем прийшли прихильники таланту солістки Антоніни Червінської, серед присутніх багато було молоді. Думаємо, всім їм сподобався концерт колективу, якому аплодували чи не півсвіту.

Влас. інформ.

ВСЕ ДУЖЕ ПРОСТО

В понеділок, коли жителі міста поспішали з роботи додому, раптово зупинилися всі тролейбуси. Ця типова, в принципі, подія негайно почала обростати чутками. На зупинках говорили про все-український страйк, акцію протесту, навіть про підготовку до чергового перевороту, який неодмінно мав відбутися у вівторок. У переповнених автобусах жваво працювали кишенькові злодії. І все ж, як нам повідомили в тролейбусному управлінні, сенсації очікувати не треба. Рух транспорту припинився у зв'язку з аварією електромережі.

Наш кор.

БАЛ ПРАВИТЬ ХАМСТВО

Моя приятелька була вкрай схвилюваною, а коли почала розповідати навіть розплакалась. Здавалось би, чи варто звертати увагу на таку дрібницю — образили в автобусі. Скільки нас з вами ображають в автобусах, тролейбусах, чергах... Іноді здається, ми вже залізобетонні, не реагуємо. Ображають? І ми образимо у відповідь. «Від такого чуно!» Але ні! Досить! Зараз я розповім цю історію. Трапилася вона минулої неділі, тобто 15 вересня,

на автобусному маршруті № 111. Зібралось чимало пасажирів, автобуса довго не було. Знайома ситуація. Нарешті приїхав. Було це десь після 15 години.

«У мене не було інших грошей, — розповідає знайома, — прошу водія дати талонів на 1 крб. 05 коп. У всіх автобусах дають. Але водій цього навіть слухати не захотів, я продаю, мовляв, на 3 крб. За карбованця у кіоску купуй. І накинувся на мене з брутальною лайкою. За що? Не-

вже людину можна ось так ні за що, ні про що на весь автобус осоромити за те, що в неї у гаманці карбованець, а не три.»

Що це таке? А це бал править хамство. Як розповідає моя знайома, водій автобуса — вона запам'ятала номер 53—18 КДФ — молодий, самовпевнений, за словом у кишеню не полізе. Боже мій! Кому ми доручаємо своє життя. Такий не те що за карбованця, за копійку образити. Ось вам квіточки. А куди скаржитися? В комітет комсомолу?

Тепер не поскаржишся. Може, в міськраду? Та боюсь, що в цій боротьбі з хамством і вона не допоможе. Розпелася вона, хамство. І все-таки я звертаюсь до керівництва автобусного парку. Якщо не наведете порядок серед своїх кадрів, не покараєте водія автобуса за номером 53—18, що 15 вересня о 15 год. 30 хв. був на 111 маршруті, обіцяю використати своє знайомство з правоохоронними органами. Скільки можна терпіти!

В. ФЕДОРОВА.

Після опечатування будинку райкому не залишилися без роботи працівники Томаківського райкому Компартії України Дніпропетровської області. Вони відправилися на польові роботи в колгосп «Україна». Райкомівську бригаду в складі дванадцяти чоловік з радістю прийняли місцеві овочівники, партапаратники щоденно збирали по півтори тонни помідорів. А коли стало відомо, що на Україні заборонена діяльність Компартії, вони вирішили продовжити розпочату справу в колгоспі, поки не вирішиться питання з працевлаштуванням.

* * *

Тридцятидев'ятирічна порнозірка і член італійського парламенту Чіч-чоліна і ексцентричний американський скульптор, тридцятишестирічний Джефф Кунс, пристрасний до статуй з нержавіючої сталі, відсвяткували весілля у Будапешті — рідному місті нареченої. Актриса, уроджена Ілона Сталлер, була не на жарт схвилювана: «Я тремчу. Я ніколи так не нервувала, ні на жодному із своїх шоу». Але навіть сходження до вівтаря (вже втретє) навряд чи її поміняє. «Навіть коли я одягну найвишуканішу сукню, ніщо не змінить мене. Голизна — моя професія», ці слова Чіч-чоліни наводять журнал «Time».

За матеріалами періодичної преси та інформагентства «Евро-ІКС».

ДО УВАГИ МОЛОДІ!

24—25 вересня в приміщенні конференц-залу виробничого об'єднання «Друкмаш» відбудеться благодійна акція «Рок проти терору», організована комітетом у справах молоді міськвиконкому, молодіжним об'єднанням «Сніск», МЦД «Красний клін» та телепередачею «Рок-полігон». У концертах виступатимуть група «51-я територія» (Кіровоград), група «Крешер» (Черкаси), група «Арія» (Москва). Частина прибутку від концертів буде перерахована на рахунок фонду допомоги сім'ям загиблих під час державного перевороту 19—21 серпня в Москві. Запрошуємо любителів рок-музики та всіх чесних людей на рок-концерт. Пропонуємо підтримати благодійну акцію «Рок проти терору».

СПОРТИВНА ХРОНІКА

ФУТБОЛ

Прихильникам цього популярного виду спорту і болілиням «Зірки» останнім часом доводиться переживати одне розчарування за іншим: кировоградський футбольний клуб має реальну можливість вилетіти із другої ліги. Як відомо, ця доля чекає команди, що посідає три останні місця у турнірній таблиці. «Зірка», яка закінчила перше коло чемпіонату з великими посередніми результатами (18-те місце, в принципі, могла б сподіватися на місце десь знизу середньої таблиці. Могла б, коли б наша обласна влада звернула, нарешті, увагу на команду та надала їй хоча б якусь фінансову допомогу. Але, на превеликий жаль, цього марно було сподіватися. Отож, не варто сподіватися й кращої гри від команди, з якої пішли спочатку старший тренер, а потім майже половина гравців основного складу (Костянтин Сосенко, Микола Шевченко, Володимир Хоменко, Ігор Макагон, Сергій Степанко, Самір Гасанов). Реальний стан команди на сьогоднішній день такий:

35 тур: «Зірка» — «Темп» (Шепетівка) 1:3.
36 тур: «Зірка» — «Верес» (Ровно) 0:2.
37 тур: «Нафтовик» (Охтирка) — «Зірка» 4:0.
38 тур: «Вагонобудівник» (Стаханов) — «Зірка» 6:3.

Таким чином кировоградці зупинилися поки що на 22-й сходинці. Та чи надовго?

Незрівняно краще грають дівчата з кировоградської «Мрії». Після другого кола чемпіонату вони тримають четверте місце у своїй зоні і можуть реально розраховувати на 10—12 місця у другій лізі, що для новачків — непоганий результат. Ось дані про два останні матчі другого кола, які провели наші землячки:

«Мрія» — «Союз» (Харків) 3:1.
«Мрія» — «Русь» (Москва) 0:2.

ГІМНАСТИКА

Двадцятирічний Григорій Мисютін, який починав свій спортивний шлях у Олександрійській ДЮСШ № 1 у тренера Івана Банарієва, став абсолютним чемпіоном світу з спортивної гімнастики у Індіанополісі (США).

БАГАТОБОРСТВО ГПО

Збірна кировоградщини стала бронзовим призером чемпіонату України, який проходив у Чернігові. В особистому залку на рахунок наших багатоборців два бронзові та одна срібна медалі.

ТЕНІС

21 та 22 вересня на стадіоні «Піонер» обласного центру пройшли змагання з нагоди відкриття тенісних кортів. В змаганнях візьмуть участь спортсмени-любители кировограда, Світловодська, Знам'янки та Олександрії.

Караюча десниця знайшла їх і за океаном

У листопаді минулого року і весною нинішнього у Кіровограді побували співробітники Бюро спеціальних розслідувань (Австралія) Джон Ролстон та Білл Уільямс з колегами. Вони приїжджали сюди для розслідування діяльності у 1941—1944 роках одного з наших земляків, нині громадянина Австралії, котрий підозрюється у скоєнні тяжких злочинів проти мирного населення у воєнні роки. Криваві сліди за колишнім жандармом тягнуться з Березуватки (колишньої Ізраїлівки) Устінівського району. Трохи раніше інша бригада Бюро спеціальних розслідувань працювала у Вінницькій області, де відшукувала сліди страшних діянь ще одного колишнього поліцейського, а нині теж громадянина цієї країни.

О. ПИЛИПЕНКО.

І ось днями радіостанція «Маяк» проінформувала слухачів, що в Австралії почався судовий процес над цими чоловіками. Одному з них нині 68, іншому за 70. За вимогою адвокатів прізвища підозрюваних у пресі не називаються, з'явилися тільки фотографії із закритими чорними трикутниками, обличчями. Якщо у нас подібні судові засідання проходять при переповнених залах, з емоціями через край, то там — це рядовий процес, який не відрізняється ні спеціальним підбором суддів, ні будь-якими іншими особливостями. Адвокати настояли, аби їхні підопічні на час судового засідання були звільнені з-під арешту під заставу у 20 тисяч доларів.

Паризька наречена прибуде в Новоархангельськ

25 жовтня театр імені Кропивницького розпочинає свій черговий передувальний театральний сезон для жителів обласного центру. А в 1992 році театру корифеїв виповниться 110 років. Дата ніби-то й не кругла, але скажемо так, відчутна.

Отже, 25 жовтня театр зустріне глядачів своїми старими і новими виставами. А поки що, «відгулявши» відпустку, кропивничани, по суті, вже розпочали новий сезон ще 13 вересня. В театрі йдуть репетиції нових вистав. Заслужений діяч мистецтв України художній керівник театру М. Барський репетирує комедію В. Канівця «Як наші діди парубкували», у якій зайняті заслужений артист УРСР А. Романюк, актори В. Бабич, Л. Охвтенко, І. Алдошина та інші.

Режисер М. Горохов працює над чеховськими водевілями. Остання прем'єра минулого театального сезону «Наречена з Парижа» Б. Рацера і В. Константинова «поїхала» у Новоархангельський район. 31 жовтня «Наречена» змінить «Діди». Вистави «Пошились у дурні» і «Сватання на Гончарівці» на протязі вересня-жовтня переглянуть жителі сіл і райцентрів області.

Сьогодні кропивничани беруть участь у традиційному осінньому святі «Вересневі самотівці», граючи в ньому, так би мовити, першу скрипку.

Редакція «Молодого комунара» бажає колективу театру щасливого сезону і великих творчих успіхів. Сподіваємось, наші контакти будуть міцніти.

Наш кор.

Минулого номера ми оголосили конкурс на нову назву нашої газети (автора-переможця чекають приз і сприяння в придбанні турпутівки за кордон), і ось пошта принесла перші пропозиції. Друкуємо їх на ваш розсуд. Отже.

НАША ГАЗЕТА МОЖЕ НАЗИВАТИСЯ:

«МОЛОДЬ КІРОВОГРАДСЬКОЇ» (Т. Міллер, м. Кіровоград).

«ВІДЛУННЯ» (П. КИЗИМЕНКО, м. Кіровоград).
«МОЛОДЬ І ЧАС», «СЛОВО ДУШІ НАРОДУ», «МОЛОДЬ ЕЛІСАВЕТГРАДСЬКОЇ», «НОВИНИ ЕЛІСАВЕТГРАДСЬКОЇ», «ЕЛІСАВЕТГРАДСЬКІ НОВИНИ», «СЛОВО ЕЛІСАВЕТГРАДА», «НА ХВИЛІ ЕЛІСАВЕТГРАДСЬКОЇ», «ЧАСОПИС ЕЛІСАВЕТГРАДА», «МОЛОДИЙ ХЛІБОРОБ», «РОБІТНИЧА МОЛОДЬ» (А. Ільїн, м. Олександрія).

«ЗОРЯНОЧКА», «МІЙ ТОВАРИШ», «ЛЮБИЙ КРАЙ», «КОЛОСОК», «ДЛЯ НАС», «МІЙ КРАЙ», «СЯЙВО», «ДРУЖБА», «НАШ ДРУГ», «ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР», «ТОВАРИШ» (І. Лупсецька, м. Кіровоград).

«МОЛОДИК» (В. Безпалько, м. Кіровоград).
«СУЧАСНИК», «РОВЕСНИК», «СТЕПОВИК», «МОЛОДА ЗМІНА», «МОЛОДІЖНИЙ ЧАСОПИС», «БУДІВНИЧИЙ», «СТЕПОВИЙ КРАЙ», «КІРОВОГРАДСЬКА МОЛОДА», «МОЛОДІЖНІ НОВИНИ», «ДРУЖНА СІМ'Я» (А. Рибак, смт Новгородка).

«МОЛОДІЖНА ГАЗЕТА» (Т. Лакеева) смт Компаніївка).

«МОЛОДІЖНА», «ДРУГ», «МОЛОДЬ КІРОВОГРАДСЬКОЇ» (В. Данов, смт Власівка Світловодського району).

Широ вдячні, друзі, за пропозиції й теплі слова на адресу нашої газети, чекаємо нових варіантів (їх можна слати до 1 грудня). У квитанції на передплату газети вкажіть її нинішню назву — «Молодий комунар». Передплатна ціна на рік доступна всім —

9 крб. 60 коп.

Повернення до Єлисаветграда

Так називається виставка старих фотографій, яка працює з 19 вересня в обласній науковій бібліотеці імені Н. К. Крупської. Розміщено експозицію у відділі краєзнавства та рідкісної книги. І що важливо у часи повернення країни до ринкових відносин — вхід на виставку безплатний. Хоча, як на чене, культура і комерція — речі несумісні. На виставці представлено близько 100 експонатів. Крім фотографій, це цікаві документи і навіть бляха із зображенням старовинного герба міста. Виставку створено на базі колекції відомого кировоградського колекціонера Юрія Володимировича Тетюшкіна. А це, якщо не помиляюсь, перший приклад співробітництва колекціонера з державним закладом за багато десятиліть.

Розповідає автор і упорядник виставки, співробітник сектору краєзнавства бібліотеки Олександр Вікторович ЧУДНОВ:

— Виставку розміщено в шести вітринах. Перша відображає Єлисаветград як символ, місто як легенду. Це — фотографії старого міста, часто унікальні. Друга вітрина відзеркалює повсякденне життя. Третя — святкове місто, галасливе, комерційне. У четвертій вітрині представлені фотографії мішан. Ні, не видатних якостей діячів, а звичайних мешканців міста. П'ята вітрина ознайомить відвідувачів виставки з виробами майстрів єлисаветградської фотографії: Харлаба, Бриля та інших. І нарешті остання вітрина знайомить відвідувачів виставки з долею мешканки міста Надії Рущкої. Так би мовити, доля звичайної людини у документах і фотографіях.

Крім того, бажаючі зможуть прочитати цікаві документи та книги, що представлені на стендах відділу. Ці документи і книги ознайомлять їх з історією міста, починаючи від фортеці святої Єлисавети і закінчуючи сьогоденням.

— Олександр Вікторовичу, як ви визначили мету виставки?

— Повернення історичної пам'яті потрібне у повному обсязі. Тобто, слід пробудити цікавість глядачів до історії повсякдення, побутової історії. Адже сьогодні ми більше цікавимося глобальними проблемами, забуваючи при цьому, що історія країни, подібно мозаїці, складається з історій окремих міст, родин, з біографій кожного, із побутових дрібниць. Разом з тим, наша виставка покликана не лише задовольнити у деякій мірі сьогоденню цікавість людей до історичного минулого — вона є своєрідним закликом до влади подумати про відродження добрих єлисаветградських традицій. Адже, скажімо, лише видавнича справа була в Єлисаветграді на надзвичайно високому рівні. У місті видавалось до п'ядесяти міських, повітових і навіть губернських газет. Видавалось практично все, починаючи від найрізноманітніших звітів різних установ і закінчуючи художньою літературою та ґрунтовними монографіями.

І, нарешті, ще далекосяжнішою метою могло б бути видання альбому з назвою, скажімо, «Старий Єлисаветград», у якому зусиллями колекціонерів та бібліотеки був би відзеркалений побут, повсякдення, історичне минуле нашого міста.

П. КИЗИМЕНКО.

«ТУТ — Я ВДОМА»

СУЧАСНИК

І що це за вдача в Юрія Відоменка, що з одного боку, він ніби чоловік спокійний і легкий, без амбіцій, а з другого — затятий, такий, що від свого не відступиться. Зі своїми хлопцями в бригаді він на рівних, незважаючи на те, що є бригадиром тракторної бригади, секретарем комсомольської організації... Я його застав за роботою — «он — Юрій перевіряє всі вузли у комбайні після жнив».

І все, як годиться для журналіста короткого образу, — і руки в мазуті, й заважає на мастилі куртка, яку хлопці тут називають «льотно-тракторний фрак».

— Так кореспондент завчавали, — всміхається Юрко, — що перевдягатися в пристойний одяг не встигаю — із району «Радянське село» до наших механізаторів приїжджали, а це вже з обласної та ще з молодіжної газети...

З цього й починаємо розмову — чи багато часу забігає громадська діяльність.

— Та ж чимало. Ще тепер, коли закінчилися жнива, то воно не так відчутно, а от коли під час жнив чи посівної, то кожна хвилинка взнаки дається.

— А як у бригаді до цього ставляться?

— Поки що не нарікають, намагаюся усе надолужувати. Як треба, то тут біля машин сиджу і перед хлопцями, з котрими ви вже познайомилися, не бригадирствую, а роблю все те, що й вони роблять. Колектив у мене, як бачите, молодіжний, серед них ще є й учні-старшокласники, завжди підмінять, коли треба. Хоч, якщо чесно, я не часто роз'їжджаю у службових справах, не люблю почуватися якимось «весільним гене-

ралом». А тут, поруч біля хлопців, такого відчуття ніколи не виникає. Тут я — вдома.

Бригада Юрія Відоменка й справді дружний колектив. Організовувалася вона не задля галочки, потрапили в неї люди не випадкові. Юрій, по закінченні школи, від землі відірватися не хотів, батьки все життя в колгоспі, тож і він залишився тут. Працював і водієм, і механізатором, а сьогодні — вже бригадир. Правління колгоспу імені Шевченка не помилилося у виборі, довіривши таку відповідальність Відоменку, бо Юрій ще змалку знав, що сіяти, коли жнивати, адже свого часу всі літні шкільні канікули працював у колгоспі. Після служби в армії юнак не шукав легкого заробітку в місті, повернувся в село, а тут саме жнива, і комбайн вільний знайшовся. Сів на той комбайн, та так і знайшов свою долю. Між іншим, місто його нічим не приваблює й тепер — ні більш чистими в порівнянні з сільською багнюкою вулицями, ні квартирами з усіма вигодами. Щоправда, непроти комфорту була його дружина (бо котра ж із жінок не мріє про кухню з гарячою водою, про газ?) та Юрій розмірковував дуже просто: коли уже за щось узятися, як от за хліборобську справу, то слід це до кінця поводити, бо інакше, що про нього люди подумають?

Плекає Юрій Відоменко мрію — заочно закінчити агрономічний факультет Уманського сільськогосподарського інституту. Не заради лише диплома. Відчуває — не вистачає саме таких знань, щоб незалежно ні від кого господарювати в полі.

Здавалося б, чого ще Юркові бажати — і роботою задоволений, і гроші отримує непогані, і шану у своїх

односельців здобув... Але ж ні. Болить йому особисто, що глибоких знань поки-що бракує, і що, коли якогось дріб'язку не врахуєш, доводиться хлопцям без відпочинку надолужувати огріхи до пізнього вечора. Турбують і проблеми сільської молоді, інтереси її не просто близькі — він живе ними. Бо кому ж тоді доведеться працювати на селі... Старі люди доживають свій вік, а молоді, як звисно, вся в місті...

Он поруч яке село раніше було — Дмитрівка, а до чого ж сьогодні воно дожилося? У Дмитрівці залишилась лише одна маленька хатка, а в ній — дві старенькі німецькі бабусі... Правда, правління колгоспу імені Шевченка пропонувало їм переїхати у Кропивницьке, але ті відмовились. Зрозуміти тих бабусь теж треба. Все життя вони прожили у своїх рідних стінах... Юрій Відоменко не забуває їх, відвідує. Інколи навіть фельдшер до них відвезе, хліб і до хліба дістане, бо їм же до магазину не дійти, не доїхати, та й взагалі сюди автобус не їздить. Якби не Юрій, то й жили б дві бабусі, як дві тополінки у полі.

«Застійний матеріал», — скаже, мабуть, дехто з читачів. Воля ваша, але невже звичайна, без посад і амбіцій людина заслуговує меншої уваги, ніж який-небудь політик, що їх стільки розвелось останнім часом? Звичайно, в кожній людині є недоліки і негативні риси, — і вся справа у тому, що переважає в її естві. А визначити це можна лише конкретними прикладами, реальними вчинками, які супроводжують твій життєвий шлях.

Л. САВИЦЬКИЙ.

с. Кропивницьке, Новоукраїнський район.

ЩОБ ІТИ ДАЛІ—

ЗУПИНИСЬ,
ПОДИВИСЬ НАЗАД

Різні визначення ми давали комсомолу. Раніше — навіть наукові. Тепер, на мою думку, щоб захистити (ні, не комсомол, з ним, певно, все зрозуміло), а молодь, її інтереси, створюватиметься нова організація, можливо, — організація. Скоріше — громадські, хоч ніхто не застрахований і від політичних. Взагалі, важко щось прогнозували, тим паче після пленуму ще існуючого обкому комсомолу.

Пленум пройшов минулого тижня у п'ятницю і мав такий порядок денний: про поточний момент; вибори делегатів на XXVII з'їзд ЛКСМУ (МДС) і на надзвичайний з'їзд ВЛКСМ; затвердження рішень бюро обкому комсомолу про майно комсомольської організації; розглядалися й організаційні питання.

Зразу скажемо, що до пленуму ніхто заздалегідь, як раніше, не готувався. Не було чіткої схеми його проведення, не писалися виступи, доповіді. Якщо минулого такого зібрання порядок денний проголосовувався без заперечень і доповнень, то цього разу хвилин десять обговорювали. Секретар комітету комсомолу ВО «Дружмаш» В. Питльований, наприклад, просив взяти до уваги розгляд останнього організаційного питання. Як відомо, під ним розумівся перехід секретарів обкому на іншу роботу. Про це в колуарах говорили: «одні (відомо які...) істоти перші тикають з корабля».

Віктор Громовий — член ЦК ЛКСМУ (МДС), запропонував пленуму заслухати звіт усіх членів Центрального Комітету від нашої області. При голосуванні цю пропозицію не підтримали. Хоча цікаво було б почути, хто і який вклад вніс у зміцнення нашої молодіжної Спільки, або навпаки — нічого путнього не запропонував теоретично, не зробив практично, що й призвело до сьогоднішнього катастрофічного стану.

З інформацією по першому питанню виступив другий секретар обкому комсомолу Віктор Тюпа (перший — Сергій Снопков — знаходиться з сім'єю на Кубі). Наводимо дослівно цю інформацію:

«Шановні колеги!

Не було, певно, в нас жодного пленуму обкому комсомолу, на якому б ми не посиділи на складність становища. Але сьогоднішній пленум особливий: мова йде про долю обласної комсомольської організації.

Пленум ЦК ЛКСМУ (МДС), який відбувся 7 вересня ц. р. визнав, нарешті, що внутрішня криза республіканського комсомолу набула загальноорганізаційного характеру і оголосив про скликання 21 вересня в Києві XXVII з'їзду комсомолу республіки. Не зупиняючись на подробицях пленуму, скажу про три головні його висновки.

По-перше, комсомол офіційно визнав крах комуністичної ідеології в молодіжному середовищі, тому подальше існування масової ідеологізованої організації цього профілю виключено.

Другий момент. Запропоновано змінити статус нашої організації з громадсько-політичної на громадську. Наскільки ця зміна виправдана і чи досить цього, на ці запитання дасть відповідь з'їзд. Уже зараз зрозуміло, що єдиної думки з цього питання в комсомольських організаціях республіки нема.

І третій висновок, напевне, найбільш складний для практичного виконання. Майбутня організація (чи організації) немислима без максимального розширення прав її обласної ланки. Трудність становить збереження оптимальної самостійності обласних організацій.

Напередодні з'їзду українського комсомолу потрібно обмінятися думками з приводу нашого майбутнього і визначити долю обласної молодіжної організації.

Зауважу: не варто зараз говорити про якісь теоретичні визначення чи висновки типу обговорення Статусу й Програми (якщо вони необхідні). Відкладемо це на майбутнє, бо так ми можемо потонути в словах, не вирішивши нічого кардинально.

І друге. Згадаймо стародавню мудрість: «Поспішай помаленьку». Є багато питань, які ми не зможемо вирішити самі до певного розвитку організації на рівні республіки.

Нарешті, останнє. У багатьох з вас будуть запитання про думку секретаріату. Дозвольте її висловити під час дискусії, щоб не нав'язувати завчасно думку керівного органу».

У залі довго панувала незвична тиша. Я сидів і чекав, що хтось встане і висловиться про сьогоднішній стан організації на місцях чи хоч загальнопроаналізує причини тої пасивності. Щось запропонує. Для цього й зібралися, що ж мовчати?

Тут і відчувалося невміння діяти без вказівки. Видно, не вміли зорієнтуватися, не знали про що говорити.

Але щоб зовсім ніхто, на щастя, так не сталося. Сергій Середа, перший секретар Світловодського міськкому комсомолу, щоб якось порушити добуваючу тишу, зауважив: інформація вичерпно зрозуміла, з нею можна погодитися і що долю обласної комсомольської організації до з'їзду республіки практично неможливо вирішити.

Микола Живанов — секретар Кіровоградського міськкому комсомолу, запропонував обговорити ін-

НОТАТКИ ІЗ ПЛЕНУМУ ОБКОМУ ЛКСМУ (МДС)

формацію після обрання делегатів на республіканський і союзний з'їзди.

В. Питльований полав чи не в саме яблучко, відповівши на запитання, чому не вдається розмова на пленумі. Причина на його думку така: присутні в основному апаратні комсомольські працівники. Що їм нового казати?

Можливо тому, що не знали, як сказати. Можливо й інше — не знали що. Скажуть, а воно, дивись, на з'їзді іншу думку поведуть. Пропозиція В. Питльованого про розпуск обласної комсомольської організації не знайшла підтримки.

Спроба заговорити, що в сільських районах ніколи не займалися політикою, теж зазнала краху. Так, поговоривши про те, про се, але ні про що детально, думалося, пленум мав перейти до розгляду другого питання. Та В. Тюпа, який вів пленум, запропонував Віктору Громовому сказати щось. Мовляв, він так завжди гарно критикує комсомол, то чи не виступить з чимось цікавим тепер?

В. Громовий спершу запитав секретаря обкому комсомолу В. Тюпу, чи є правдою те, що призначення обкому комсомолу надавалося для роботи працівникам обкому Компартії України, який опечатано. За словами виступаючого, газета «Народне слово» надрукувала, що надавалося.

Забігаючи наперед, скажемо, що В. Тюпа заперечив цю інформацію.

...Як завжди, Віктор Громовий теоретично грамотно обґрунтував причини політичного банкрутства комсомолу України, не забувши при цьому нагадати, що він і раніше про це говорив разом з 32 членами ЦК ЛКСМУ (МДС), які входять до демократичної фракції ЦК.

Згадав В. Громовий і про минулий з'їзд Спільки, коли декого за інакомислення обговорювали, до припинення соромили. Це було з самим Віктором (він не підтримував комуністичну орієнтацію, від якої нині так легко відмовилися, визнавши «крах комуністичної ідеології в молодіжному середовищі» ті, хто її підтримував).

Конкретна пропозиція змінити всі найменування вулиць, скверів і т. п. які називаються комсомольськими, щоб потім це не зробили за комсомольців, ще більше принизивши Спільку, теж не знайшла підтримки.

Коли обговорювали друге питання про обрання делегатів на з'їзди, Сергій Алімов — голова комітету в справах молоді Кіровоградського міськвиконкому, член бюро обкому комсомолу резонно підмітив, що туди повинні поїхати ті, хто мислить інакше. Іх же до комсомольської роботи майже не підпускали, мотивуючи це «не тим» світоглядом. Бо що ж зможуть запропонувати «старі»?

Будемо справедливий серед «старих», тобто тих, хто на сьогодні ще в Спільці, є люди з новим мисленням. Воно в них з'явилося не сьогодні, коли багато хто прагне грати в демократію. Пригадаймо хоча б тих же С. Середу, М. Живанова... Вони не раз набивали гуді, за те що мали свою думку, що не завжди підтримували спільний з компартією ідеологіч-

ний напрям. Один з прикладів такий: Сергія Середу, як і Віктора Громового, на минулорічному з'їзді комсомолу республіки теж «розбирали»; бачте не те сказав у інтерв'ю республіканському радіо.

Тож коли представляли кандидатів у делегати з'їзду, радо сприймалися прізвища тих, хто по-новому мислить не тільки сьогодні, а й мислив раніше. Назвемо кандидатів у делегати: Ігор Волков — заступник секретаря комітету комсомолу Кіровоградського педінституту, Людмила Косяк, Сергій Середа — перші секретарі Олександрійського й Світловодського міськкомів комсомолу, Діна Балецька — секретар комітету комсомолу Малишківського СПТУ, Едуард Удот та Василь Гуцу — перші секретарі Онуфріївського та Вільшанського райкомів комсомолу, Анатолій Болжук — заступник голови правління колгоспу ім. Держинського Компаніївського району.

Кожен з кандидатів у делегати розповів, яким бачить майбутнє Спільки. Не переповідаючи, скажемо, що були й такі товариші, які не зуміли відрізнити функцій молодіжних організацій від функцій комітетів у справах молоді при виконкомах Рад народних депутатів. Звичайно, обрали найбільш достойних. Нашу область на XXVII з'їзді ЛКСМУ (МДС) представлятимуть Сергій Середа, Микола Живанов, Ігор Волков, Василь Гуцу, Людмила Косяк, Ольга Заточна, вона — перший секретар Знаменського міськкому комсомолу.

На з'їзд ВЛКСМ у Москву поїдуть Сергій Ващук — секретар комітету комсомолу ВО «Олександрія-Вугілля» та Володимир Стеблінна — перший секретар Долинського райкому комсомолу.

Третє питання обговорювалося «дуже швидко». Майже одностайно погодилися з рішенням бюро, яке гласить, що районним комсомольським організаціям передається все те майно, яке у них є.

От четверте питання заставило багатьох задуматися. Воно, нагадаємо, було організаційним. Пленум задовольнив прохання Валентини Грабової звільнити її з посади секретаря обкому комсомолу в зв'язку з переходом на роботу за спеціальністю.

З заявою, яка багатьох вразила своєю прямою, виступив Віктор Тюпа. Він теж, так би мовити, просив відставки. Причина така: Віктор сказав, що не може переїхати, забувши те, про що дев'ять років говорив у комсомолі. А нову організацію, на його думку, повинні створювати нові люди, а не ті, хто змінює свої думки, як змінюється політична погода.

Пленум задовольнив прохання другого секретаря обкому комсомолу.

PS. Як людина, що від початку до кінця була присутня на пленумі, висловлю думку, що він не сповна виконав свою функцію. Приміром, позицію обласної комсомольської організації доручили виробляти делегатам комсомольського з'їзду республіки. Хоча повинен би це зробити пленум. Його учасникам не вистачило настрій. А чи вистачить її після з'їзду, коли доведеться багато чого міняти в колишньому, мабуть, комсомолі?

Ю. ЯРОВИЙ.

Спочатку не про те. Тобто до основної проблеми — забезпечення міста овочами продукцією цей епізод відношення не має. Принаймні здається, що не має. Але якщо поміркувати...

— От добре, що ви приїхали. — зраїв голова Великосервинської сільради В.І.Болт. — Та ні, про овочі я вам нічого не скажу, не треба до голови колгоспу. У мене інше. Може, хоч ваша газета допоможе виплинути... На території нашої сільради — села Велика Северинка і Підгайці. Я вам про Підгайці розповім. У селі проживає 623 працездатних громадян. І тільки 75 з них працюють у колгоспі. Всі інші в місті. Але вимагають газ, воду нарівні з колгоспниками. Я розумію, робітничий клас поважати треба. Він зараз хоч і не гегемон, але... Ну да, робітники таке ж право мають як і всі жити нормально. Ми їм відмовляємо. Ось проводимо газ. І їм проведемо, тільки в першу чергу колгоспникам. А робітників ображаються. Чому не так ми що, другосортні? Кажуть, вам яка різниця — робітники ми чи колгоспники. Мені-то ніякої, нехай хоч інтелігент. Але ж газ проводить колгосп. Розуміти треба. Врешті-решт, для кого це Верховна Рада закон приймала? Іх же ніхто не пригнічує!

Є хороний Закон про пріоритетний розвиток села. Є. А пріоритетного розвитку немає. Згідно з цим Законом і постановою Ради Міністрів республіки від 15 грудня 1990 року №367 трудові колективи повинні платити за трудові ресурси. Великосервинська сільська Рада направила листи у чотири організації, де наші люди працюють. Нам повинні сплатити 66 тисяч. Що ви думаєте? Ні слуху, ні духу. Вибачте, що я вам не про помідири і рельєс розповідаю. Наболіло, 75 колгоспників...

Знаю, Володимире Іосифовичу, що наболіло у вас. І не тільки у вас. Прогадую зойк голови колгоспу імені Шевченка Л.В.Крамаренка: "Та в нас не колгосп, а богодільня! 350 чоловік у нас працює, а благоустрій з села вимагають!"

Ах, дорогі читачі, не поспішайте робити висновок, що все це не має прямого відношення до нашої теми. Я спочатку теж думала — не має. Чого немає, так відсталість овочів на наших прилавках. Дехто з сільських жителів можливо й подумав, як заговорили! А де ж вони будуть, коли місто, як біблійський Пилат, умиє руки. Овочі у колгоспах є. Вроде, слава богу, хоч і не так щедро, як сподівалися колгоспники. Що ж заважає їм потрапляти до нашого столу? Агроном-овочівник з колгоспу імені Ульянова /Велика Северинка/ М.О.Нетис сказала так: "Скільки місту потрібно овочів, скільки можемо дати. Давайте тільки транспорт".

Та, мабуть, все не так просто. А ось що говорить голова колгоспу імені Ульянова О.Г.Шановалов: "Овочі ми виростили, а людей щоб їх зібрати не маємо. 330 чоловік працює в місті. Нам допомога потрібна. А місто не хоче допомагати. Минулого року був табір праці і відпочинку "Юність", вони у нас працювали, а зараз цей табір продали обладдорівдівцям. Та що я вам буду говорити, все одно нічого не допоможе! Говорив і з Мухомовим, і з Ткаченком, то що? Допомога? Обіцяли повернути обліччям до села керівників підприємств. А вони не повертаються. Оце Бугрес Г.В. як турбується про своє підприємство, то так видно. До "Гідросили" у нас претензій немає".

Вигляд у голови колгоспу був не оптимістичним. Так, його колгоспники матимуть і хліб, і до хліба, але ж хліба колгосп зацікавлений замикається у собі. Це наші деякі розумники серед політиків не тільки між республіками, а й поміж селами кордоні проносили б та патрульних виставили. Село не може боротися у власному соку. А його приймають. "У минулому році, — говорить Олександр Григорович, — переорали 54 гектари овочів. Тепер скоротили площу, у наступному році ще скоротимо. А що робити? Якщо овочі не потрібні місту!"

Ну, це занадто. Овочі потрібні. Заступник голови обліконкому В.С.Кривий, він же начальник штабу по забезпеченню овочами, у розмові зі мною виглядав надто бадьорим. "Обліконком у цьому відношенні працює наполегливо. По області вже закладено одну тисячу тонн овочів, не при тому, що не всі овочі збирають", — почав Василь Семенович.

— А скільки треба? — цікавився.

— Треба 15 тисяч тонн. Справимось. Як ви розумієте, успіх буде залежати від того, як працюють у цьому напрямку виконкоми сільських і міських Рад.

— І як вони працюють? Де результати краці? Або скажемо так, де найскладніше?

— У Кіровограді, звичайно. Тут і треба побільше, і відновити — проблем побільше.

— Ви хочете сказати, міськрада, тобто виконком погано працюють?

— Це ви говорите. Міськвиконком у цьому році мушу сказати, працює енергійніше. З овочами у нас становище краще. Але треба додати погоди підводити. То лоп, то град...

Сподіваюся, що Василь Семенович не помиляється стосовно міськвиконкому. Правда, депутат міськради О.Х. Аббазов, почувши відгук про міськвиконком, не витримав: "Та де ж він краще працює, овочів у магазинах немає!" У магазинах

вони і в колгоспах, де можна придбати приватним способом. Прийжджай машиною і завантажуй скільки влізе. Якщо гроші є. То в чому ж справа — не треба бити тривогу щодо овочів?

— Зараз, до речі, — говорить Кривий, — вся наша увага націлена на картоплю. Ви знаєте, нам здорово допомагає те, що багато людей мають власні городні ділянки. У нас 40 тисяч городів і 100 тисяч гектарів по області. Хоч, ви маєте рацію, проблему це не знімає.

Правильно, не знімає. Я ось слухала бадьору розповідь В.С.Кривого про тисячу тонн закладених овочів і пригадувала законотаність міськради. Доводилось бути присутньою на різних нарадах, де розносили колгоспних керівників, а ті в свою чергу звинувачували місто, зокрема керівників підприємств, що падець об падець не вдарили, аби допомогти. Скажу чесно, я майже не розумію ситуацію. Городи працюють на полі. Звичайно, не на рівні колгоспників, але їхня допомога дуже помітна. Чому ж тоді село нарікає на місто, не хоче здавати хліб, картоплю, овочі? Чому керівники колгоспів були по намагаються продати свій урожай десь за межами області? Бо там більше зацікавлені. Невдано до моїх рук потрапила записка, залишена заступнику голови Кіровоградського міськвиконкому В.О.Ткаченку, в якій йшлося про те, що колгосп "Світанок" Новоукраїнського району може продати місту 70 тонн картоплі по 1 крб. 50 коп., тільки платити треба готівкою. Тобто, давай гроші і бери, а не хочеш, продамо на Херсонщину, чи куди там ще. А Ткаченко може заплатити лише по 56 копійок. Правда, неавно місто встановило, що платитиме по 1 крб. — 1 крб. 20 коп. Міському бюджету це не дешево обійдеться. А що поробити? Дітей годувати треба? Студентів, хворих... Цікаво, ті голови колгоспів, що не хочуть давати урожай місту, мають у цьому місті чи дітей-студентів, чи свої квартири? Звичайно, мене рука не підніметься писати: ти, мовляк, такий-сякий, хочеш місто поставити на коліна! Так, не хоче здавати хліб село. Бо боїться. Багато воно має, ніжні від міста? Техніки немає, запчастин немає. Бензин — бог знає, що тому Єльцину в голову прийде. Було ж уже, що в пору спокоси бензину не дали. Ціни піднялися товарів немає. Яка в нас осянь знає, а щоб не можна купити, як його червоном мисити? Сівалку на біржі придбати можна за 9 тисяч. Сам генеральний директор "Червоної зірки" В.М.Гутник за голову схопився — та це ж грабіж нещасного селянина!

Звичайно, народ міста не винен. Він сам стра-

ждає від дороговизни. Не можна на ньому підігравати. Треба вирішувати проблему розумно, помірковано. Можна, звісно річ, грикнути кулаком по столу. Та ефект від цього буде нульовий. Ну не може село сьогодні нагодувати місто власними силами. Не може, бо це місто вже "з'їло" його робочу силу. /Пригадайте бідкання Шановалова і Крамаренка./ Але ж працюють в колгоспах жителі міста: студенти, службовці. Не досить? Треба вирішувати, щоб було досить. Зацікавлювати людей. Бо не секрет, що городяни іноді за дармову робочу силу мають. Мені пригадується епізод, як минулого року студенти працювали у колгоспі, а потім зібране ними продали в інше місто. Зате наша обласна Рада закупувала картоплю для міста в інших областях. Розумно це? Ні! На мою думку, нехай не ображається на мене обласна Рада, і її виконком, а їм би працювати треба, як говорять в народі, розторопніше.

Між іншим, у минулому році колгосп імені Леніна, де головою М.І.Бринза, мав мільйонні прибутки з продажу овочів. Значить, треба зробити, аби колгоспам було вигідно заповнювати наші крамничі очками, картоплею, фруктами. Можна ж знайти якийсь взаємовигідний варіант. Якщо виконком обласної Ради повинен цю роботу координувати, то нехай координує, бо як жалюється в міськраді, обласна не хоче "сваритися" з колгоспами і діє нерішуче.

У мене іноді виникає думка, що ми багато балакаємо там, де треба приміняти економічні санкції. Ну ось існує договір між "Акустикою" і колгоспом імені Шевченка, за яким міські жителі повинні обробляти певну ділянку городи. Л.В.Крамаренко бідкається, чому "Акустика" не приїхала навіть санати помідири? То чому не вжити ті санкції. Але треба сказати, ми з вами всі під богом ходимо. Є обов'язки у міста, але є і в села. І якщо село не може дати місту якусь кількість продукції, нехай відповідає. Одним словом, вирішувати ці проблеми треба зважено, а не з позицій чергового ауралу, як це було минулого року, коли депутати міськради перервали сесію, щоб забезпечити місто картоплею. В такий період живемо, коли економічні закони не діють з повною силою. Отже, треба виходити з цього становища разом — місту і селу. Конфронтація між ними нічого доброго не дасть.

В. ЛЕВОЧКО.

Кіровоградський р-н.

ЩОБ НЕ БУЛО

АВРАЛУ

Є ПЕРШІ ЛІДЕРИ

ШАХОВИЙ КЛУБ
"КАІСА"

"МОЛОДИЙ КОМУНАР"

Багато листів з відповідями на завдання нашого конкурсу отримала редакція. Визначилися перші лідери. Це — В.М.Затізняк з села В. Трояни Ульяновського району, В.К.Орхов з обласного центру та інші.

А зараз пропонуємо перевірити рішення минулого туру.

Завдання 1

1. Td7 K- 2. Ce2x
1. ... Cb6 2. K:b6x
1. ... Cc5 2. K:c5x
1. ... Cc4 2. Td4x

Завдання 2

1. Tc7- 2. Tc5x
1. ... F:d6 2. Kf6x
1. ... F:c4 2. c7x

Завдання 3

1. Kp b3 Tc1 2. Cf3+Tc6 3. Kd6x
1. ... Tc6 2. Kd6+T:d6 3. c8F
1. ... T:d4 2. c8F+Kp:c8 3. Fc7x
1. ... Tc7 2. F:c7+Kp:a8 3. Cf3x

Завдання 4

1. Tf5 T:f5 2. K:f5+Kp:h5 3. Tg5x
1. ... Kpg4 2. Tg5 Kp:h4 3. K:g6x
1. ... Tg6 2. K:g6+Kpg4 3. Tg5x
1. ... Kp:h5 2. Tg5 Kp:h4 3. Kf5x

А зараз завдання п'ятого туру.

Завдання 1

- Білі: Kp:h1, Fc5, Tc6, Tf1, Ca8, Cg5, n.c2 (7)
- Чорні: Kp:e4, Fa7, Td4, Te5, Cc7, n.p.a4, c4, e6 (8)
- Мат у 2 ходи /2 очка/.

Завдання 2

- Білі: Kp:h7, Fc3, Te8, Th6, Kb3, Kg8, n.c6 (7)
- Чорні: Kp:d5, Td1, Ca8, Cb8, Kg1, n.p.b6, f5, f4 (8)
- Мат у 2 ходи /2 очка/.

Завдання 3

- Білі: Kp:a2, Ff3, Cf1, Kd8, Kf4, n.p.d4, e3 (7)
- Чорні: Kp:h4, Cf7, n.d5 (3)
- Мат у 3 ходи /3 очка/.

Завдання 4

- Білі: Kp:a1, Fb5, Cf1, Kd2, Kf2 (5)
- Чорні: Kp:e1, Tf7, Cg1, Kh3, n.p.e3, f3, h5 (7)
- Мат у 3 ходи /3 очка/.

ВІТРИНА

НОВІТНЄ ПЕТРО

“ХТО ТАКИЙ КПРС?”

Так запитуватимуть сьогоднішні першокласники, взявши до рук “Букваря”, складеного Н.Ф.Скрипченко та М.С.Вашуленко, виданого київським видавництвом “Радянська школа”, в 1990-му /1/ році. Це видання затверджене Міністерством народної освіти УРСР. А запитуватимуть вони так, бо у “Букварі”, першій книзі української малечі, через 2-3 сторінки — червоні прапори із серпами і молотами та без /навіть на лижній прогулянці та в поході до лісу діти не розтаються з ними/, є навіть кілька лозунгів “Слава КПРС!”, які несуть діти на першотравневій та жовтневій демонстраціях. Як відомо, КПРС на території України не діє, тож діти навряд чи нести такі лозунги. До того ж, автори “Букваря” дуже ускладнили роботу вчителям. Як пояснити допитливому, зацікавленому класові чому це дітки колись носили /на малюнку/ такі прапори, а зараз не носять? І хто такий КПРС? І чому “Слава Жовтню”? І чому пам’ятник Леніну на центральній площі Києва на малюнку є, а в житті його вже нема? Як пояснити чому на 18-ій сторінці “Букваря”, поряд з малюнками, де дітки на прийомі в лікаря, на уроці, катаються на лижах і вчаться майструвати, зображено Конституцію Союзу Радянських Соціалістичних республік і герб СРСР, коли наша Україна вже незалежна держава? Непросто буде пояснити у зв’язку з цим і тексти на ст. 102-103. Тут діти мають вивчити букву “Щ”. На цю букву починаються слова “щиро”, “щасливо”, “щедро”. Саме з цими поняттями автори “Букваря” пов’язують поняття “Радянський Союз — наша Батьківщина”. Враховуючи сьогоднішні економічні реалії, я думаю, навіть шести-семирічні малюки, яким мами змушені були купувати шкільний костюм за 100-120 карбованців /при зарплаті 200-300/ цьому не повірять.

Майже глузливо звучить фраза, виділена на цих же сторінках червоним: “У Радянському Союзі всі трудящі — рідні друзі”. Або “Союзом незламним республіки вільні, навів об’єднала Велика Русь” /?!. Хай квітне, народами створений спільно, єдиний, могутній Радянський Союз! І це після річок крові, пролитих у Азербайджані та Вірменії, після роздушених танками людей у Вільнюсі, після порубаних саперними лопатками тбіліських жінок!

Я вже не кажу про кількість згадок про Леніна і його портретів! Спочатку і вкінці їм віддано по цілій сторінці.

Слово “Ленін” у “Букварі” зустрічається 10 разів, тоді як “Україна” — тричі.

“Цікаво” дітям розповідають про Москву. Москва на

Добридень, друзі. “Поштова скринька” просить уваги. Приємно все-таки отримувати листи, які свідчать про вашу симпатію до нашої газети. Ось Лариса Самойлик з села Глодоси заповіла нас, що віддає перевагу нашій газеті і передплатить її на наступний рік. Ти правильно зробиш, Ларисо. До речі, в наступному році газета змінить свою назву, але зміст обіцяємо зробити ще цікавішим. Та ми хотіли запитати, чи не бажаєш ти, Ларисо, і твої друзі взяти участь у конкурсі на кращу назву газети? А тепер виконуємо твоє прохання. Друкуємо адресу: 317324, Новоукраїнський р-н, с.Глодоси, вул. Приферська, 2. Самойлик Л.Ф. Лариса висловлює бажання, щоб їй писали юнаки не старші 15 років на ім’я Олександр чи Павло, або дівчатка, яких теж звали Ла-

риса. Чому саме так — дописувачка не пояснила. Як твердить російська приказка: “Хозяин — барин”.

15-річна Вікторія Кобзар запевняє, що давно дружить з “Молодим комунаром”, але не вірить, що газета допоможе їй знайти друзів. Не вірять, та просять про це. Значить, трішки вірять? Що ж, друкуємо її адресу, а раптом і допоможемо! 317800, смт. Олександрівка, вул. Лесі Українки, 26. Кобзар В.А. Друкуємо адреси трьох подруг із села Федорівки. Їм по 15 років. Люблять сучасну музику, займаються спортом, але друзів майже не мають і ось звертаються за допомогою до “Молодого комунара”. Отже, занотуйте адреси дівчаток: 317135, Кіровоградський р-н, с. Федорівка, вул. Леніна, 6.12. Корнієнко Лариса: там же: вул. Леніна, 43. Ліпей

Вірш в альбом

СМІХ
НАРОДУ
МОГО

ПОШТОВА

Може, це доля, а може, це воля всевишня.
Може, це жереб, що випав не вам, жебраки.

Може, це вирок, обрамлений усміхом
Вишні.
Вирок усім,
котрі прагнуть “твердої руки”.
Сміємось, братове!
Як сумно ми ще сміємось.
Вітер часу хилилає порожні сакви.
Хай про козаччину пишуть догідливо й досі.

Поки народи в “ежових” обіймах Москви.
Не забуваймо, чого нас у школі навчали:
Тема, ідея, і хто там куди заклика...
і підрастають помалу нові яничари.

Анатолій ПЕРЕРВА

Бо притупилася совість...
А шабля Сірка?
“Вирвем з корінням у ворога жало отруй-
не!”

Може, це марення тільки, оті Соловки?
Сміємось!
Допоки ще страх наші душі пантрує.
Поки похитують пальцем місцеві панки.
Небом блакитним омите доспіле колосся.
Тільки б — не кров’ю, що вже закипає ось...

Сміємось, братове!
Як смішно, що ми сміємось.
Троя — в руїнах! А ми сміємось, сміємось.

СКРИНЬКА

рається записатися в гурток ритмічної гімнастики. Має ще безліч захоплень. Пишіть їй і ви про все довідаєтесь. 316007, Кіровоград, вул. Антонова, 6.50/5. До речі, Світлані 13 років. Ще одна Світлана збирається знайти друзів з допомогою нашої газети. Ми б хотіли знати, чи передплачує 15-річна Світлана нашу газету. Ти маєш надію на нас, а ми також сподіваємося на твій інтерес. Давай дружити? Адресу твою, Світлано, ми публікуємо: 317220, Бобринець, вул. Шевченка, 170. Присяжний Світлані.

Адресу Олени Насонові, якщо не помиляюсь, ми вже друкували. Наша читачка звертається знову з проханням допомогти їй в листуванні. Можливо краще було б написати комусь із наших адресатів? Але прохання ми вико-

наємо. 16-річна Оленка живе за адресою: 316020, Кіровоград, вул. Богдана Хмельницького, 278. Насоновій Олені.

Хочемо порадити Ю. Вишневській, щоб звернулася у найближчу бібліотеку і попросила підшивку “Молодого комунара”, аби знайти подрібну адресу дівчинки Яни з Добровеличківки. Ще раз друкувати ми не маємо змоги. Вибач.

Хоче листуватися 18-річний Сергій Пацерко. Дуже просить, щоб відгукнулася дівчинка на ім’я Наталя. Отже, Наташко, слово за тобою. Сергій живе у Кіровограді, по вулиці Героїв Сталінграда, 12. корп. 3, кв.24.

На сьогодні досить, дорогі друзі. Нехай вам щастить.

УВАГА, КОНКУРС: КРАЩИЙ ПЕДАГОГ ОБЛАСТІ

Товариство української мови імені Тараса Шевченка “Просвіта” проводить конкурс на кращого вчителя області. Його мета — активізувати творчі сили педагогів України, надати допомогу українській національній школі в процесі її становлення. Термін проведення конкурсу — вересень-жовтень, підбиття підсумків — листопад 1991 р.

УМОВИ

1. Конкурс проводиться серед учителів середніх шкіл України.
2. У конкурсі беруть участь вчителі будь-якого фаху, які здійснюють навчальний процес, проводять позакласну і позашкільну роботу українською мовою.
3. Основним критерієм при визначенні переможців є ступінь участі вчителя у процесі національного відродження України, формування в учнівської молоді національної свідомості.
4. При підбитті підсумків обов’язковою вимогою є високий фаховий рівень учителя.
5. Для участі в конкурсі необхідно подати до обласної організації Товариства української мови імені Тараса Шевченка “Просвіта” Заяву, розробки уроків, виховних заходів, ілюстративні та методичні матеріали, що висвітлюють особливості творчого методу вчителя, для розгляду їх і передачі до журі при Центральному правлінні Товариства /316007 м. Кіровоград, Берегова, 1. СШ \$21/.
6. Завершальний етап конкурсу проводиться на базі шкіл м.Києва. Переможці дають відкриті уроки, проводять семінар-практикум для вчителів та директорів шкіл, організують виставку наочності, методичних матеріалів та матеріалів з проблем національного відродження.
7. Підсумки конкурсу підбиває журі при Центральному правлінні Товариства української мови імені Тараса Шевченка “Просвіта” за поданням журі при обласних організаціях Товариства.
8. Педагоги Кіровоградщини, допущені до конкурсу, проводять відкриті уроки на базі Кіровоградської національної СШ \$21 протягом 8-9 жовтня. В цей же час школи влаштовують виставку матеріалів, передбачених умовами конкурсу.

Для відзначення переможців обласного конкурсу правління Кіровоградського ТУМ імені Тараса Шевченка “Просвіта” встановила одну першу премію — 1000 крб., п’ять других — 200 крб. Журі республіканського конкурсу /в кожній області по три/ встановили премії: перша — 1500 крб. /їй надає Митрополітський фонд допомоги Україні в США/, друга і третя — бібліотеки українознавчої літератури /виділяє Товариство української мови імені Тараса Шевченка “Просвіта”/.

СОЦІУМ•СОЦІУМ•СОЦІУМ

Шановні друзі! Сьогодні ми з вами зустрічаємось вперше після літніх канікул. Хочеться обмінятися думками, багато розповісти. Тож, давайте поспілкуємося!

“БУДЬТЕ СУЧАСНІШИМИ!”

Тема стосунків учителів та учнів дуже актуальна для школи. Але й у технікумах та училищах не все так просто у цій вічній проблемі. Якими ж хочуть бачити своїх вчителів учні Компаніївського ветеринарного технікуму? На запитання “Що ви найбільше цінуєте в своїх вчителів?” вони відповіли так:

“Ціную гумор” /2 відповіді/.

“Працю і повагу до учнів” /3 відповіді/.

“Яко всі рівні. Без підлабузників”.

“Вимогливість і прямоту”.

“Щоб були трохи сучасніші, ніж вони є насправді”.

“Іх розуміння наших проблем”.

“ДО ПОЛІТИКИ СТАВЛЮСЬ БІЛЬШ НІЖ БАЙДУЖЕ...”

“Як розумієте політику і національну свідомість?” — на це запитання я попросила відповісти восени 1989 року дев’ятикласників з Малої Виски і восени 1991 кіровоградських /СШ N34/ одинадцятикласників. Роки, що розділяють ці дві осені — ціла епоха. Тоталітарна УРСР, в якій тільки-тільки прорізався голос “інакомислячих” демократів, УРСР Щербичького і Шевченка перетворилася в де-юре незалежну, самостійну державу Україна, громадянами якої наші молоді респонденти стануть уже завтра.

“Я — інтернаціоналіст”.

“Я — українка, але хочу, щоб Радянський Союз існував, так як мої друзі різних національностей, і поділ в дружбі через національності я вважаю неправильним.”

“Я розумію національну свідомість так, що людина має любити свою націю, її народ, її традиції. Але іншим людям, яким через якісь причини не подобається ця нація, я не повинен нав’язувати свою думку, так як у кожної людини воно різне. Так я розумію національну свідомість, а ось політикою я зараз не цікавлюсь”

“До політики ставлюсь більш ніж байдуже, хоча вважаю, що зараз справжньої політичної свідомості у більшості не існує.”

“По-перше, це досить абстрактне поняття — соціально-політична свідомість. У моєму розумінні — це відстоювання поглядів політичної і соціальної системи країни. Наприклад, у роки застою, бувало, що соціально-політична свідомість. Кожна радянська людина була впевнена у правильній лінії керівництва країни на політичній арені та в економіці.”

“Я думаю, що національна свідомість — це розуміння своєї країни, свого народу, тобто прагнення бути в курсі всіх подій, і не лише сьогоднішніх, але й минулих. Людина, яка усвідомлює свою національну належність намагається знати історію свого народу, його мову, давні традиції та звичаї, турбується за майбутнє всієї нації, зберігає, як найдорожче, все, що стосується його національності.”

“КОТЕНОК, Я ТОРЧУ ОТ ТЕБЯ!”

У кого не стискалось серце, коли на уроці йому передавали записку з словами любові чи дружби. Записка — особливо романтичний жанр шкільного життя. В ній висловлюються почуття і призначаються побачення, вирішуються всілякі цікаві проблеми.

Написати коротку записку, в якій розкрити підручі чи другові про свої почуття — це ціле мистецтво. Як це роблять старшокласники Кіровограда?

“Мені з тобою цікаво.”

Слово "Ленін" у "Букварі" зустрічається 10 разів, тоді як "Україна" — тричі.

"Цікаво" дітям розповідають про Москву. Москва на малюнку в першому підручнику нашої дитини — це Кремль. Крім звичайних парків, театрів, заводів, інститутів та Москви-ріки у Москві найбільша і найцікавіша ознака — там "жив і творив Великий Ленін" /орфографія оригіналу/ і там є Мавзолей Леніна.

Є у книзі і сторінки про Київ. Тексти з цих сторінок варті цитування. "До Василька в Київ приїхали Леся з Петриком.

— Сьогодні ж поїдемо оглядати старий Київ, — сказав Василько.

— А чому Київ старий? — запитала Леся.

— Бо йому понад тисячу років!

Побували діти у парку Слави, в Музеї В.І.Леніна.

Виходить, що Київ за більш як тисячолітню історію не набав пам'яток старіших, не менш значущих, ніж Музей Леніна і парк Слави?..

"Під високим небом синім
вік красується і живи,
славне місто України,
брат великої Москви."

Що відповідати шестирічному "чомучці" коли він запитає, чому Москва велика, а Київ, що, виходить, маленький?

І це видання 5-те, перероблене, як зазначено на першій сторінці. Хто ж його переробляв і в який бік, ще, мабуть, за цю "переробку" і гроші одержував? На мою думку, цей, найновіший "Буквар" мало чим відрізняється від того, за яким вчилася і я, на початку семидесятих, під час найгучнішого застою.

Розумію, що коли писалася ця книга, ще далеко було до сьогодшніх подій, але ж розмови про деполітизацію національного процесу велися на всіх рівнях, міністри говорили про виховання дітей в гуманістичному дусі, без впливу будь-яких ідеологій. Ні, вбиваємо в дитячі голови серпи й молоти тисячними тиражами знову. Тепер надія лише на винахідливих і мудрих вчителів.

С.ОРЕЛ.

Р.С. Коли матеріал уже був готовий до друку, ми дізналися, що дітям в школах роздали шосте /1991 року/ видання "Букваря" тих же авторів, але вже без партії, Леніна, червоних прапорів та великої Русі. До речі, шосте видання "Букваря" разів у п'ять дорожче за попереднє. До того ж, я сумніваюсь, що останнє видання першої книги наших дітяхів потрапить у всі, навіть сільські школи.

**Уривки
з учнівських
творів**

**"СТРАШНЕ
ПЕРО У
ШКОЛЯРА"**

"Коли таяжкопораненого у щелепу батька Махна, підвезли до кордону з Румунією, він щасливо подумав: "Холос-с-со быть сецяс за границей!"

"Фашисти під час окупації
нищили все у Києві.
Підривали заводи і фабрики.
Палили всі мости через Волгу."

"Назар височив з палаючих
плавок і, підбігши до Со-
ломії, зрадів" /Дорогою
ціною"/.

"Найвидатнішим досяг-
ненням китайської медицини
було винайдення друкарсь-
кого шрифту. Тепер бюлетні
людям почали швидше дава-
ти."

"Колись дізнаюсь із газет
як бідно живе наша країна, я
радію, — преса не мовчить".
Зібрав А. Войний.

зашкільну роботу українською мовою.

3. Основним критерієм при визначенні переможців є ступінь участі в процесі національного відродження України, формування в учнівської молоді національної свідомості.

4. При підбитті підсумків обов'язковою вимогою є високий фаховий рівень учителя.

5. Для участі в конкурсі необхідно подати до обласної організації Товариства української мови імені Тараса Шевченка "Просвіта" Заяву, розробки уроків, виховних заходів, ілюстративні та методичні матеріали, що висвітлюють особливості творчого методу вчителя, для розгляду їх і передачі до журі при Центральному правлінні Товариства /316007 м. Кіровоград, Берегова, 1. СШ \$21/.

6. Завершальний етап конкурсу проводиться на базі шкіл м.Києва. Переможці дають відкриті уроки, проводять семінар-практикум для вчителів та директорів шкіл, організовують виставку наочності, методичних матеріалів та матеріалів з проблем національного виховання.

Хід завершального етапу конкурсу висвітлюється засобами масової інформації України.

7. Підсумки конкурсу підбиває журі при Центральному правлінні Товариства української мови імені Тараса Шевченка "Просвіта" за поданням журі при обласних організаціях Товариства.

8. Педагоги Кіровоградщини, допущені до конкурсу, проводять відкриті уроки на базі Кіровоградської національної СШ \$21 протягом 8-9 жовтня. В цій же школі вони влаштовують виставку матеріалів, передбачених умовами конкурсу.

Для відзначення переможців обласного конкурсу правління Кіровоградського ТУМ імені Тараса Шевченка "Просвіта" встановила одну першу премію — 1000 крб., п'ять других — 200 крб. Журі республіканського конкурсу /в кожній області по три/ встановили премії: перша — 1500 крб., /її надає Місгрополітальний фонд допомоги Україні в США/, друга і третя — бібліотеки українознавчої літератури /виділяє Товариство української мови імені Тараса Шевченка "Просвіта"/.

Телефони для довідок у Кіровограді: 26-41-60, 26-40-29. У Києві: 228-45-80, 229-41-46.

цінують та зацікавлені в своїх вчителях?" вони відповіли так:

"Ціную гумор" /2 відповіді/.

"Працю і повагу до учнів" /3 відповіді/.

"Коли всі рівні, без підлабузників".

"Вимогливість і прямоту".

"Щоб були трохи сучасніші, ніж вони є насправді."

"Їх розуміння наших проблем".

**ДО ПОЛІТИКИ
СТАВЛЮСЬ БІЛЬШ
НІЖ БАЙДУЖЕ..."**

"Як розумієте політичну й національну свідомість?" — на це запитання я попросила відповісти восени 1989 року дев'ятикласників з Малої Виски і восени 1991 кіровоградських /СШ №34/ одинадцятикласників. Роки, що розділяють ці дві осені — ціла епоха. Тоталітарна УРСР, в якій тільки-тільки прорізався голос "інакомислячих" демократів, УРСР Щербицького і Шевченко перетворилася в де-юре незалежну, самостійну державу Україна, громадянами якої наші молоді респонденти стануть уже завтра.

З тридцяти проанкетованих у 1989 р. юних маловісківців сімнадцять або ніяк не відповіли на це запитання, або написали, що не розуміють цього явища.

Лише четверо опитаних у цьому році кіровоградців дали таку ж відповідь: "Ніяк не розумію."

Як же розуміли політичну й національну свідомість старшокласники Малої Виски два роки тому?

"Політична свідомість — розуміти та орієнтуватися в подіях міжнародного життя та політичних подіях."

"Політична свідомість — знання всіх подій, які відбуваються, їх розуміння."

"Читати газети."

"Я вважаю, що політична й національна свідомість — знання всього того, чим живе сьогодні не тільки наша країна, а й країни за рубежом і знання того, чим живе сьогодні та чи інша нація".

"Національну свідомість я розумію так, коли кожна людина має свою мову, культуру."

"Кожного дня у нас у країні та й за кордоном відбуваються різні події. Цікавитися, розуміти, правильно сприймати їх — це частинка поняття "політична свідомість".

"Явище "політична свідомість" я розумію так: людина своїми діями і думками повинна об'єктивно, а не з позиції особистої точки зору, оцінювати як внутрішньополітичні, так і зовнішньополітичні події. Щодо "національної свідомості", я вважаю, що кожна людина повинна бути патріотом своєї нації і разом з тим інтернаціоналістом."

"Національну свідомість мають люди, які дуже хорошо знають свою національну мову і які борються за її існування."

"Політичну свідомість я розумію так, коли людина знає все, що робиться в світі."

"Читати газети, дивитися по телебаченню кожного дня програму "Час" і займатися політикою."

А що ж сьогодні думають старшокласники з цього приводу?

якись, то подобається ця нація, я не повинен нав'язувати свою думку, так як у кожної людини воно різне. Так я розумію національну свідомість, а ось політикою я зараз не цікавлюсь"

"До політики ставлюсь більш ніж байдуже, хоча вважаю, що зараз справжньої політичної свідомості у більшості не існує."

"По-перше, це досить абстрактне поняття — соціально-політична свідомість. У моєму розумінні — це відстоювання поглядів політичної та соціальної системи країни. Наприклад, уроки застою, була висока соціально-політична свідомість. Кожна радянська людина була впевнена у правильній лінії керівництва країни на політичній арені та в економіці."

"Я думаю, що національна свідомість — це розуміння своєї країни, свого народу, тобто прагнення бути в курсі всіх подій, і не лише сьогодшніх, але й минулих. Людина, яка усвідомлює свою національну належність намагається знати історію свого народу, його мову, давні традиції та звичаї, турбується за майбутнє всієї нації, зберігає, як найдорожче, все, що стосується його національності."

"Я — українка, але хочу, щоб Союз не розпався, але значно обновилося і змінився. Я дружу з людьми різних націй і між нами ніколи не виникали дискусії через національне питання."

"Любити свою Батьківщину, мову, культуру і т.д. Любити і поважати, я вважаю, повинен кожен, але це не повинно перероджуватися в націоналізм і нав'язуватися іншим людям."

"Політично національну свідомість я розумію як позицію, висловлену класиком Т.Г.Шевченком: "і чужому навчається, і свого не цурайтесь." Людина повинна любити свій народ, його традиції, але не нав'язувати цієї любові іншим людям. Все в цьому питанні має бути виключно демократично, в тому числі, в питанні мови."

"В багатьох регіонах країни дуже гостро стоїть національне питання, у зв'язку з цим там ідуть війни на міжнаціональній основі, наприклад, у Вірменії ідуть погроми азербайджанців і навпаки. Я не згоден з цим і з лозунгами типу: "Україна для українців", "Геть москалів з України", тому що люди інших національностей, можуть жити один з одним не обов'язково в їхній республіці."

"Політично-національна свідомість — це, по-моєму, почуття гордості за свою національність, за республіку, в якій живеш, готовність безкорисливо служити їй."

"Я проти націоналізму".

"У нашій країні зараз склалася важка ситуація. І у тій ситуації народ повинен вибрати те, що йому потрібно. Тільки від народу залежить все".

Як ви помітили, загальна політизованість молодих людей за два роки зросла. Помітна тенденція злиття в їх свідомості політичних і національних явищ в одне ціле, більшість опитаних цього року, їх не розділяють, як окремі. Обнадіює загально-демократичні настрої молоді, але й насторожує той факт, що в уяві більшості респондентів національна свідомість асоціюється з націоналізмом, тим більше, що на Україні для цього немає підстав.

Написати коротку записку, в якій розказати подрузі чи другові про свої почуття — це ціле мистецтво. Як це роблять старшокласники Кіровограда?

"Мені з тобою цікаво."

"Побажання моєму другові: нехай він завжди буде правдивим у своїх вчинках, буде справжнім другом і в найважчі хвилини життя не зрадить свою дружбу, хай буде вірним справжнім Ідеалом любові."

"Шановна подруго, Ольго! Я дуже за тобою скучила і дуже хочу тебе бачити. Ти, мабуть, за літо дуже змінилась. Жду відповіді і зустрічі. З повагою Л."

"Люда, ти мені подобаєшся. Я хочу з тобою дружити."

"Як людина, ти мені дуже потрібен."

"Я люблю вас..."

"Улюблена моя подруго, я вдячна тобі за твою стриманість, вихованість і вміння мене розуміти. Адже я така "жорстока дитина", а ти мене так добре розумієш. Дякую тобі"

"Ти дуже хороша людина."

"Я хочу тебе зрозуміти! Розкажи! Ми зрозуміємо один одного! Все зуміємо усвідомити!"

"Михась! Я захоплююсь твоїми досягненнями у спорті, особливо стрибками у воду. Ти такий фанатний хлопець. Р.С. Котенок, я торчу от тебе!"

"Мені приємно усвідомлювати, що ми разом і що нам двома належить Всесвіт і ми належимо один одному."

"...В.! ...ты дар бесценный, судьбы моей подарок."

"Не освідчувалась."

"Для чого писати, якщо можна сказати?"

"Дорогий друг! Ти мені дуже потрібен, як людина, як друг, як підтримка."

"Моя дорога подруго, я вдячна тобі за твою допомогу і твою вірність в нашій дружбі протягом всього шкільного життя. Я хочу, щоб наші стосунки вірності та взаємодопомоги перейшли в дальше, вже не шкільне життя. Я хочу, щоб моє дальше життя було освітлене твоєю посмішкою, добротою і вірністю."

Сторінка для учнів шкіл, ПТУ, технікумів, студентів та педагогів

До таких судових справ, зрозуміло, виявляє інтерес не тільки громадськість, а й преса. Та, на жаль, мені довелося переконатись, що окремі судові інстанції зачиняють входні двері до залу суду перед людьми вказаної професії.

У даному випадку вмотивовано це було тим, що підсудним є неповнолітній, і, по-друге, вони не бажають присутності представників преси у зв'язку з тим, що судова справа пов'язана з сексуальними мотивами, які викликають почуття сорому і мораль-

При розгляді справи М.Іванова у залі суду знаходилася член комісії у справах неповнолітніх. Я вважаю, що повинні були бути присутніми і представники школи чи відділу народної освіти.

Суд виніс вирок: Михайла Іванова визнано винним, визначена міра покарання — п'ять років позбавлення волі у ВТК посиленого режиму.

Що ж трапилось з сімнадцятирічним юнаком, що привело його на лаву підсудних?

Хлопець ні в чому не винен, — розповідають свідки, що разом з Ми-

Івановим попрямувала до скрині соломки, присіли, почали цілуватися... — розповідають далі свідки, — в цей час до них підійшли Олександр та Наташка. Гукнули Любу, а вона у відповідь: "Що, не бачите, що зайнята? Не заважайте..."

Аналогічні речі розповіли й інші свідки, а їх 13. Вони стверджували, що Іванов не здатний до насильства. До дівчат завжди ставився з повагою. Потерпіла неодноразово була у колі хлопців, налічила цигарки, а за Івановим вона "стріляла", зізнавалася у коханні, ка-

в присутності адвоката та працівників міліції /вартів/:

— Скажи, будь ласка, Михайле, чи визнаєш свою вину?

— Я лише мав з нею статевий акт, але не гвалтував, — відповів М.Іванов.

— Мені щойно стало відомо від свідків, що при затриманні працівники міліції били тебе. Чи це так?

— Це, справді, було так.

— А ще говорили мені, що батько потерпілої тебе теж бив, головою об мотопилу?

— Це теж правда.

На жаль, не було більше можливості продовжити розмову з підсудним, заходила до залу судова колетія. Тут знову довелося

зав би, симпатичні. Їм років по 13-14. Запитав у них між іншим, яка мета візиту?

— Ми тут для того, щоб допомогти іноземцям вивчати російську мову, — відказали Віта і Тая, як вони називалися, школярки.

— А свою, українську, ви добре розумієте, — питаю далі. — Чи знають ваші батьки, що ви ось тут за чарчиною?..

— А вам що, цікаво знати? — почув у відповідь.

Іноземці пояснювали, що їм немає тут з ким "дружити..."

Спитав у чергової Лідії Яківни Бойко, яким чином до іноземців потрапили неповнолітні дівчата.

— От якби хоч один раз ви почергували з на-

кому він розвиваються більш прискорено, ніж чоловіки. Я навела ряд доказів, щоб показати суду, що версія звинувачення М.Іванова не витримує конкуренції при її співставленні з іншими. Я прошу суд виправдати мого підзахисного, бо вина його у зґвалтуванні не доведена ні слідчими документами, ні судовою експертизою, ні свідками.

Але суд вирішив інакше.

— Підсудний не визнавав своєї вини, а суд виніс йому ось такий вирок, — сказала мені після процесу адвокат Михайла. — Я змушена у зв'язку з тим, що вважаю вирок незаконним, оскаржити його в касаційному порядку в Кіровоградському обласному суді...

ного занепокоєння.

Однак підсудний, дізнавшись від своїх батьків і адвоката, що приїздив кореспондент молодіжної газети, заявив судді і прокурору, що має бажання, щоб преса була у залі суду.

Прохання його відхилили через те, що цього не бажала потерпіла...

Все ж мені вдалося різниці шляхами ознайомитись зі змістом судової справи.

ком відпочивали на галявині біля лісу — Ірина, Світлана, Сергій та інші. — Саме тут, на галявині, ми розмістилися, виклади продукти, була і горілка... Всі по черзі пили. Потерпіла нас зловувала, вона пила самотою, як і хлопці. Коли вже сп'яніла, пішла до річки, що поруч була. Тули рушили й інші, хтось із хлопців приніс шампанське, почали розпивати, і що ви думаете, вона теж з ними... Потім вона разом з

зала, що вона бажас з ним зустрічатися.

Виростав Михайло в бідній сім'ї, без рішного батька, а мати... Не відмовляла собі в чарці, але це не зашкодило юнакові стати працелюбним, чуйним, як стверджують характеристики з колгоспу, ПМК, де він працював, з СПТУ, автошколи ДТСААФ, де вчився.

Під час короткої перерви в судовому процесі мені пощастило поставити три запитання підсудному

мені разом зі свідками стояти за дверима.

Чуємо крізь двері, суддя запитав підсудного: чи знав він, що потерпіла неповнолітня?.. Боже! А чи потерпіла, йдучи на пиятику, знала свої роки?..

Тут мені і пригадалися інші дівчата. Недавно відвідав гуртожиток Кіровоградського льотного училища, що по вулиці Добровольського, цікавився, у яких умовах проживають наші іноземні студенти.

Коли піднімався на шостий поверх, в одній із кімнат чую дівчачий крик, сміх... Постукав у двері. Відчиняє іноземець, з посмішкою запрошує у кімнату, очевидно, сирийняв за свого. А там накривий стіл — ковбаса, салати, горілка... Разом з трьома іноземцями — дівчатка, пічого, я ска-

ми вночі, побачили б і не те. Ходимо зі мною, йдемо за гуртожиток.

— Ось погляньте, — каже Лідія Яківна, — по цій віршовці чи то по телевізійному кабелю хлопці витягують таких дівчат до себе аж на шостий поверх. Одна із них навіть спільницю загубила...

На мою думку, проблематично вважати юнака, до якого таким чином прибуває і проводить час лама, злочинцем. Школа, що у нашому законодавстві не існує стаття і для подібних дівчаток.

— Шановні судді! — чуємо голос адвоката. — Не було, вважаю, необхідності з'ясувати у звинуваченого, чи знав він про потерпілої, адже обом вони неповнолітні. Треба врахувати, що жінки в та-

Такі драматичне завершення дріб'язкових мандрівок до лісу, на жаль, не рідкісні... Чому так трапляється? Через необдуманість вчинків? Адже ось до певного часу М.Іванов уникав близьких стосунків з потерпілою, хоча, за свідченнями спільних знайомих, вона ходила за ним по п'ятах... А потерпіла, котра на прогулянці набралася горілки, яку прихопила з дому, що думала? Чи хлопець загубив свій розум, бо перемогло його чарівне зілля з пляшки? А що думаете ви, читачі, з приводу такої ситуації? Чекаємо ваших листів-роздумів.

Леонід САВИЦЬКИЙ.
ПРИМІТКА: Прізвища й імена осіб, про яких тут йдеться, з відомих причин змінені.

"ЛЮБОВ"

Підсудним проходив неповнолітній Михайло Іванов, 1973 року народження, житель одного з районів нашої області. Він звинувачувався по статті 117 частина 3 КК УРСР за зґвалтування неповнолітньої Любові Грищенко.

ЗОНА

ХТО МИ У ЦЬОМУ СВІТІ?

Лідери західної гуманістичної психології (Абрахам Маслоу, Карл Роджерс) вважають, що тільки внутрішньо автономна та матеріально незалежна людина має змогу цілком реалізувати закладені в ній потенційні можливості. За А. Маслоу, вищі людські прояви — любов, творчість, духовність, — хоча й існують у людині від народження, але реалізуються під впливом соціальних умов у тій мірі, в якій задоволені в цих умовах первісні людські потреби. Існує ієрархія цих потреб, в якій актуалізація вищого рівня неможлива без задоволення нижчого. Порядок при цьому такий: фізіологічні потреби (їжа, сон, продовження роду); потреба в безпеці і стабільності; потреба в любові та визнанні і, нарешті, потреба у самовираженні, тобто реалізації своїх здібностей і талантів. Ця остання — найвища — потреба притаманна більшості людей, але тільки близько одного відсотка з них можуть похвалитися реалізацією її у повній мірі. Саме ці люди є взірцем психологічно повноцінних. Вони максимально відображають людську сутність, різночесько відрізняючись від більшості. А. Маслоу вважає, що мав рацію той біолог, який заявив про відкриття неіснуючої еволюційної ланки між людиноподібною мавпою та цивілізованою людиною: подібна ланка — це, у своїй більшості, ми самі.

Щоб читач міг точніше визначити власне місце у світі, наводимо список якостей, притаманних цивілізованій людині, а також наш коментар до деяких з них.

1. Адекватне сприйняття дійсності, вільне від впливу нагальних потреб, стереотипів та забобів. (Ставте плюс, якщо не бігаєте щодня по магазинах, не стоїте в чергах, не думаєте, як проіснувати тиждень до зарплати, коли в гаманці лишилася одна десятка тощо).

2. Сприйняття себе та інших такими, які ми є, відсутність роблених форм поведінки. (Ставте плюс, якщо не намагаєтесь все життя переробити власного чоловіка чи дружину, підстроїтися під начальника, якщо завжди прямо висловлюєте власні думки і щирі почуття тощо).

3. Безпосередність проявів, природність та простота. (Ставте плюс, якщо здебільшого вільно відчуваєте себе у будь-якій обстановці і з будь-якими людьми).

4. Ділова направленість, прагнення до професіоналізму. (Ставте плюс, якщо з колегами по роботі розмовляєте не про закордонні подорожі, а про сенс життя, і хоч іноді замислюєтеся над практичною цінністю вашої праці для оточуючих).

5. Деяка схильність до самотності, коли не буває надто наодинці із собою. Такі люди менш піддані зовнішнім впливам, більш самостійні. (Ставте плюс, якщо звикли розмовляти з собою подумки чи навіть уголос, якщо завжди покладаете надії на свою власну спроможність вирішити ту чи іншу проблему).

6. Автономність та незалежність від оточення, стійкість проти негативних обставин. (Ставте плюс, якщо завжди виконуєте те, що намітили чи пообіцяли когось, якщо легко можете сказати «ні» на незручне для вас прохання чи пропозицію тощо).

7. Свіжість сприйняття та гострота відчуттів. (Ставте плюс, якщо в вас ще живе дитяча захопленість світом).

8. Почуття загальної єдності з людством.

9. Розбірливість у знайомствах, вузьке коло людей, стосунки з якими мають глибокий характер, відсутність проявів ворожості та заздрості в особистих стосунках.

10. Демократичність у спілкуванні, готовність постійно вчитися в інших, визнання цінності будь-якої людини.

11. Стійкі внутрішні моральні норми, загострене відчуття добра і зла, орієнтація на мету та підпорядкування їй засобів досягнення.

12. Ставлення до труднощів із почуттям гумору.

13. Звичка свідомо виконувати будь-яку роботу, критично аналізувати будь-які події та відомості.

Сучасний молодіжний тижневик, на нашу думку, повинен відрізнитися від звичайної щоденної газети, яка може виграти у оперативності висвітлення подій, зате програє в особливій, скажемо так, інтимній спрямованості спілкування з читачем.

Якщо звичайну газету ви проглядаєте у пошуках якоїсь інформації десь у громадському транспорті або під час обідньої перерви, то до тижневика ставлення інше. Звичайно, ви берете його в руки у вихідні, коли нікуди не треба бігти, у спокійній сімейній обстановці і чекаєте від газети чогось більш суттєвого для душі та розуму, ніж просто перелік подій минулого тижня, про які у більшості своїй ви встигли прочитати в інших газетах.

Отже, щоб не розчарувати вас, шановні читачі, і повніше використати позитивні особливості тижневика (і як сімейної газети), ми пропонуємо на ваш розсуд нову форму спілкування з тими, хто свідомо вирішив зайнятися своїм фізичним та психічним вдосконаленням.

Із цього номера ми започатковуємо нову рубрику — клуб «Внутрішній простір», яку збирася вести у тісному контакті з вами, спираючись на ваші листи з питаннями, пропозиціями та побажаннями. Мета нашого клубу — стати вашим сімейним помічником та порадиником на шляху до здорового, повноцінного життя. Під рубрикою «Внутрішній простір» ми друкуватимемо найбільш цікаві та ефективні у повсякденному використанні поради з практичної психології, які повинні допомогти вам краще пізнати себе та близьких, вправити в психотренінгу, йоги, східних оздоровчих систем тощо. Ви зможете знайти тут конкретні програми фізичних тренувань для людей різного віку та різня фізичної загартованості. На ваші листи відповідатимуть спеціалісти — психологи, лікарі, педагоги. Ви одержите поради, як поліпшити свій характер, змінити своє ставлення до оточуючих, знайти спільну мову із ровесниками, батьками, дітьми; як позбутися поганих звичок, вийти із кризового стану тощо. Молоді подружжя знайдуть тут потрібну інформацію з інтимних питань шлюбу та сексуального життя, з психології сімейних відносин, молоді батьки — з питань виховання дітей від народження до старшого шкільного віку.

Для тих, хто цікавиться бізнесом і сподівається досягти успіхів у організації власного діла, ми друкуватимемо матеріали з основ сучасного менеджменту та маркетингу, даватимемо поради щодо того, як розвинути у собі якості ділової людини.

Усю цю корисну і дефіцитну інформацію, а також різноманітні притчі, легенди та афоризми з питань самовдосконалення ви зможете одержати вчасно і абсолютно безкоштовно, якщо передплатите нашу газету і не полінуєтесь надсилати свої листи із ставлення до ідеї створення клубу «Внутрішній простір».

В. РАЄВ,
ведучий клубу.

14. Повне неприйняття фанатизму у будь-яких його проявах, розумне ставлення до оточуючого з чітким усвідомленням цінності його позитивних та негативних сторін.

15. Розуміння мети життя у свідомому, творчому самовдосконаленні.

Спробуйте підрахувати, скільки рис цивілізованої людини ви знайшли у себе. Якщо їх не дуже багато, вам варто замислитися над сенсом свого життя. І обов'язково слідкуйте за кожним випуском нашого клубу!

ЖИТТЯ ЗА ПРИНЦИПОМ «САМЕ СЬОГОДНІ»

(РАДИТЬ ДЕЙЛ КАРНЕГІ)

Саме сьогодні мене осяйне щастя, саме сьогодні я повен рішучості досягти успіху.

Саме сьогодні я, нарешті, пристосуюся до навколишньої дійсності і не буду намагатися пристосувати її до своїх особистих бажань. Я прийму мою сім'ю, роботу, обставини мого життя та моє оточення такими, які вони є, і постараюся повністю відповідати їм.

Саме сьогодні я подбаю про своє здоров'я: зроблю ранкову зарядку, уникаю шкідливих впливів на свій організм. Саме сьогодні у мене буде гарний настрій та хороше самопочуття цілий день і ніщо не зможе їх зіпсувати.

Саме сьогодні я займаюся розвитком свого розуму. Я вивчу щось корисне, прочитаю з цікавістю те, що потребує розумових зусиль, роздумів, зосередженості.

Саме сьогодні я займаюся моральним самовдосконаленням. Для цього я зроблю комусь щось хороше, корисне і виконаю дві потрібних справи, які мені дуже не хотілося робити.

Саме сьогодні я буду до всіх доброзичливим і намагатимусь виглядати якомога люб'язніше, не буду присікуватися до людей і не намагатимусь їх виправити.

Саме сьогодні я постараюся жити тільки сьогоднішнім днем, не намагаючись відразу вирішити проблему усього свого життя. Я із розумінням поставлюся до будь-якої, навіть рутинної, роботи.

Саме сьогодні я складу програму своїх дій, ретельно продумаю та занотую усе, що збираюся робити кожен годину. Ця

програма допоможе мені позбавитися від нерішучості та поспіху навіть у тому випадку, якщо я не зможу її повністю виконати. Я буду точно знати, що мені саме сьогодні потрібно від життя для того, щоб відчувати задоволення собою.

Саме сьогодні я знайду півгодини часу, щоб спокійно поспіяти на самоті і обміркувати своє становище. Я обов'язково знайду у ньому позитивні сторони і це надасть мені додаткових сил та впевненості в собі.

Саме сьогодні я не боюся життя та власного щастя. Я буду любити і вірити в те, що мене люблять і цінують близькі мені люди.

Дієвість цієї програми самонавіювання значно підвищується, якщо її читати зранку, відразу ж після пробудження, голосно, виразно та не кваплячись. Спробуйте щодня «програмувати» себе таким чином і ви відчуєте, як полегшається ваше життя і ваші кроки до своєї мети.

ЯК НАВЧИТИСЯ МИСЛИТИ ПО- НОВАТОРСЬКИ

(РАДИТЬ ДЕНІС УЕЙТЛІ,
КОНСУЛЬТАНТ З РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ ФІРМИ
«ІННОВЕЙТИВ РІСОРСІС»)

Новатори — це особлива категорія людей, які прагнуть здобути максимум інформації та передбачити нові тенденції у розвитку того чи іншого явища. Що означає для мене вміння жити? Передусім — це вміння пробивати свої ідеї всупереч власним сумнівам у реальності їх здійснення, незважаючи на зовнішні завади та протидії. Є люди, які пишаються тим, що б'ються головою об стіну, вбачаючи в цьому чи не головне своє досягнення у житті, і навіть здобувають при цьому насолоду. Я завжди намагався розсунути стіни, розширювати простір навколо своїх ідей за допомогою тих, хто був готовий хоч у чомусь мене підтримати чи хоча б просто зрозуміти. Саме цей шлях притаманний новаторам, бо дозволяє швидко досягти змін. Ми живемо у такий час, коли однією із найважливіших здібностей, які ви тільки можете розвинути у собі, є здатність передбачити зміни. Вміння спостерігати, збирати потрібну інформацію, «заглядати вперед» — усе це важливі складові мистецтва виживання в умовах

нової суспільної реальності. Новатори володіють умінням проникати у саму сутність змін. Вони добре поінформовані широкого кола питань, у тому числі і по за межами своєї безпосередньої діяльності. Новатори закохані у своє діло, їх надихають перемоги, їм цікаві інші люди, вони цікавляться політикою і, у переважній більшості, є альтруїстами.

Уміння відчувати нову тенденцію — це вроджений дар. Новатори спрямовані на постійне вивчення хвилі перемін та її закономірностей і користуються при цьому спеціальними методами. Якими? Найперше, це розвиток ділової спостережливості. В останні роки стрімко росте кількість прогнозистів. Намагаючись передбачити, що станеться у найближчому майбутньому, вони продивляються періодичні видання, проводять опити фахівців, слідкують за науковими відкриттями, ретельно вивчають комерційні та рекламні бюлетені. Все це робиться з єдиною метою — заздалегідь помітити ранні прояви змін у ситуації. Треба відзначити, що таку особливість новаторів, як стиль роботи ними інформації. Вони читають завжди вибірково, теребляючи велику кількість публікацій і зупиняючись тільки на тих, що несуть у собі нові ідеї або нові підходи до вирішення старих проблем. Такі статті читаються дуже повільно, уважно, з необхідними помітками, виявленням уявних невідповідностей...

Для того, щоб розвинути у собі якості новатора, спробуйте відповісти на кілька питань, які прояснять для вас стиль новаторського підходу до вирішення проблем.

1. Що можу я запропонувати такого, що не пропонують інші?

2. Як зробити пропоновані мною послуги, або виготовлені мною товари ще більш привабливими для людей?

3. Що треба змінити у моїй безпосередній роботі, аби підвищити її ефективність та зробити більш симпатичною для мене?

4. Яким чином можна було б зменшити витрати (моральні та матеріальні) при вирішенні тої чи іншої проблеми?

5. За що люди були б готові платити гроші, аби їм хтось це запропонував?

6. Як я міг би заробляти собі на життя, роблячи те, що приносить мені найбільше задоволення, дає простір для творчості і навряд чи коли-небудь мені набридне?

7. В якому напрямку слід вести пошук, щоб стати новатором у своїй галузі? Знайти рішення, яке б кардинально відрізнялося від тих, якими керуються більшість моїх колег та конкуренти?

8. Як треба мені змінити стиль підходу до виконання тої чи іншої роботи, щоб відразу ж володіти найповнішою інформацією щодо до шляху її виконання?

Із 24 вересня

по вулиці Маршала Конєва
(де недавно розміщався Московський цирк)

ГАСТРОЛІ

ПЕРЕСУВНОГО ЗООЦИРКУ Ростов-на-Дону

У ПРОГРАМІ:

зоопарк, цирк з участю дресованих тварин, кімната сміху, мотоцирк «Вертикаль», куля сміливості «Орбіта» та інші розважальні атракціони.

Час роботи з 10 до 19 години.

Ласкаво просимо!

Іхати тролейбусами №№ 4, 8, автобусами №№ 106, 112, 119, 134 до зупинки «ЖБК», а також маршрутами таксі, які йдуть у район вулиці Попова.

Загублений диплом № 941486, виданий Кіровоградським інститутом сільгоспмашинобудування на ім'я Сергія Миколайовича СКРИПНИКА, вважати недійсним.

СТРАХОВА КОМПАНІЯ «М. ГРОМОВИЙ І К°» ПРОПОНУЄ

жителям міста та області різні види страхування.

ДИТЯЧЕ СТРАХУВАННЯ — по закінченні договірних строків виплачується 100 процентів суми страхування та премії від 5 до 100 відсотків суми в залежності від терміну страхування.

КОМПЛЕКСНЕ СТРАХУВАННЯ — за принципами ощадбанку. Виплачується щорічний процент за внесок:

- 1-й рік — 8%,
- 2-й рік — 10%,
- 3-й рік — 11%,
- 4-й рік — 13%.

5-й та наступні роки — 15%.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ — у випадку смерті застрахованого його малолітнім дітям виплачується пенсія у розмірі середньомісячної заробітної плати.

СТРАХУВАННЯ МАЙНА — здійснюється за ринковими цінами. Якщо ваше майно не постраждало протягом визначеного строку, передбачається виплата преміальних.

СТРАХУВАННЯ АВТОГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ — перед третьою особою, яка постраждала через необережність застрахованого водія.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ жінок на період вагітності і пологів — гарантує отримання матеріальної допомоги жінкам та новонародженим.

СТРАХУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОГО РИЗИКУ — дає можливість впевненіше дивитися у майбутнє.

СТРАХУВАННЯ УЧАСНИКІВ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ на час їх проведення.

СТРАХУВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ — компенсує вартість вашого вантажу, якщо він не приїде до місця призначення.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ трудових колективів.

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ НА ВИПАДОК ЗАКРИТТЯ дає можливість не боятися ринку і закриття вашої фірми. Ми вам допоможемо.

СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ — гарантується виплата компенсації після втрати роботи.

КОРИСТУЙТЕСЯ ПОСЛУГАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «М. ГРОМОВИЙ І К°».

МИ — гарантія вашого успіху і впевненості у завтрашньому дні.

Наша адреса: м. Кіровоград, вул. Попова, 20, корп. 5.
Телефон: 59-68-38.

Іхати: автобусами №№ 101, 106, 112, 119, 134; тролейбусами №№ 4, 8 до зупинки вул. Попова.

Загублений студентський квиток № 175/88, виданий Кіровоградським педінститутом на ім'я Бахридіна Амірнуловича ІСЛАМОВА, вважати недійсним.

ПРОПОНУЮ АДРЕСИ
— закордонних фірм по найму робітників і спеціалістів;
— іноземців, бажаючих стати до шлюбу;
— колекціонерів, бізнесменів, бажаючих знайти друзів по листуванню;
Листи прошу надсилати з підписаною зворотною адресою конвертом.
316050, м. Кіровоград, Головоштамт, на пр. д'явнина паспорта IV-ОЛ, № 699677.

ПОДЯКА

Щиру вдячність висловлює В. О. Головченко старшому судовому виконавцю (м. Кіровоград) Зінаїді Васи-

лівні Кушніровій за чуйне ставлення до громадян, сприяння своєчасному вирішенню будь-якого питання і бажанню їй добра, щастя, наснаги в роботі.

ДО УВАГИ ОРГАНІЗАЦІЙ,
ПІДПРИЄМСТВ, КООПЕРАТИВІВ І ВСІХ ЕНЕРГІЙНИХ ЛЮДЕЙ!

ВИ ЛЮБИТЕ ЧОРНУ ІКРУ?

Якщо так, то дослідне господарство Далекохідної машинипробувальної станції вишле вам післяплатою повну документацію та креслення установку для виготовлення штучної чорної зернистої ікри із доступних продуктів. Вона вигідно відрізняється за смаком і якістю від відомої вам білкової ікри.

Установка проста, дешева, може бути виготов-

лена із підручних матеріалів у невеликій майстерні і працювати навіть у квартирі. Дослідний екземпляр було продано на аукціоні в Москві за 30 тисяч крб. Зовнішній вигляд і смак ікри ідентичні натуральній. Собівартість 1 кг ікри — 5 крб.

Розміри установки 40×50×80 см. Продуктивність — від 1,5 до 3 кг на годину.

**ЦЕ ВАШ ШАНС
ПОПОВНИТИ СТІЛ І
БЮДЖЕТ**

Листи-заявки приймаються від організацій та кооперативів по ціні 500 крб., від громадян — 300 крб.

Наша адреса: 692576, Приморський край, Жовтневий район, ст. Галенки-1, ДГ ДСМВС. Василю Миколайовичу КАРЧІ

Загублене пільгове посвідчення № 000452, видане УВС на ім'я Івана Івановича ПОЛЯКОВА, вважати недійсним.

КУПУЙТЕ

СИГНАЛІЗАЦІЙНІ ПРИЛАДИ для охорони

КВАРТИР;

ГАРАЖІВ;

ПРИМІЩЕНЬ
З ОСОБИСТИМ
МАЙНОМ.

Прилад «Сигнал БІК» призначений для автономної охорони будь-яких приміщень. Маючи його, ви будете впевнені, що ніхто з неспроханих гостей не потрапить до вашої квартири, гаража.

При включенні прилад подає сильний звуковий сигнал. Встановлюється усередині приміщення. Складається з 2-х блоків розмірів — 160×80×63 мм.

Живлення від батарей типу 3336 «Планета» або від зовнішнього джерела постійного струму напругою 9—12В. Прилад працює й при зниженні напруги до 7,4В. Ціна — 189 крб.

КУПУЙТЕ ПРИЛАД ПОБУТОВОЇ ОХОРОНОЇ СИГНАЛІЗАЦІЇ! ВІН Є ГАРАНТІЄЮ В НЕПРОНИКНЕННІ ДО ВАШИХ КВАРТИР.

ДЛЯ ДОВІДОК — 24-62-37.

ПРИЛАД МОЖНА ПРИДБАТИ В ФІРМЕННУ МАГАЗИНІ-САЛОНІ «ЕЛЕКТРОН», ЯКИЙ ЗНАХОДИТЬСЯ В м. КІРОВОГРАДІ ПО вул. ДРУЖБИ НАРОДІВ, 7 (У МАГАЗИНІ «ОРБІТА»). ТЕЛ.

Загублений диплом, виданий Кіровоградським машинобудівним технікумом на ім'я Володимира Васильовича Костіна, вважати недійсним.

вівторок

середа

четвер

п'ятниця

субота

неділя

понеділок

23 ВЕРЕСНЯ

• УТ (1 програма)

16.00 Новини. 16.10 Для дітей. Сім нот. 16.40 На допомогу школі. Давньоруська література. Билини. 17.10 Любителю балету. 18.00 Телефільм "Операція на серці". 18.30 Народні таланти. Колективи художньої самодіяльності Сумської області. 19.00 Актуальна камера. 19.30 Спалщина. Легенда стародавнього Острога. 20.25 Реклама. 20.30 Ліричні мелодії. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Музичний фільм "Румба, вальс, молодість". 21.30 Реклама. 21.40 Художній телефільм "Пригоди принца Флорізелі". 1 серія. 22.45 Вечірній вісник. 23.05 Н.Паганіні. Каприси. 23.35 Нічний телезал. Оноре де Бальзак. "Мачуха". Вистава.

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.05 "Нове покоління вибирає". "Екологічний бумеранг". 10.20 Прем'єра художнього телефільму "Маріус". 1 серія. 11.25 Казки і притчі різних країн. 11.30 Футбольний огляд. 12.00 ТСН. 12.10 "Торговий ряд". Комерційний вісник. 15.00 ТСН. 15.15 "Шістнадцять дівчат із шістнадцяти міст". Художній телефільм. 16.20 Твори П.І.Чайковського. 16.40 "Якщо вам після...". 17.25 Дитяча година. 3 уроком французької мови. 18.25 "Блокнот". 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 Ринок: година вибору. 19.15 "Торговий ряд". Комерційний вісник. 19.30 "Контроль на для дорослих". 19.50 Прем'єра художнього телефільму "Маріус". 1 серія. 21.00 Інформаційна програма. 21.40 До 85-річчя Д.Шостаковича. Прем'єра фільму-балету "Роздуми на тему Гамлет". 22.45 ТСН. 23.00 "Покинуте толопо божество". А.Фет. 0.05 Бесіди з єпископом Б.Родзянко. Передача 5.

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Італійська мова. 8.50 Діалог з комп'ютером. 9.20 "Оглянься, Росіє". 10.20 Світ грошей Адама Сміта. 11.00 "Учусь осягати". Письменник В.Ледков. 11.30 Канал біржової інформації. 12.00 Спортна інформація. 12.30 "Маски — ТБ". Розважальна програма. 13.00 "Не хочу бути похожим". Художній телефільм. 14.05 Концерт. 14.55 "Гімназисти". Документальний телефільм. 17.00 Контакт-форум. 17.30 Музичний телеабомент. 18.20 Прем'єра документального телефільму "Північні Куріли". 18.45 Баскетбол. Чемпіонат СРСР. "Динамо" /Москва/. — "Калев" /Таллінн/. 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Прошу слова. 20.45 Співає В.Білоножко. 21.25 Телебійра інформую. 21.55 П'ять коло. Художньо-публіцистична програма. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Теніс. Міжнародний турнір. 23.35 П'ять коло /продовження/. 0.35 Хокей. Чемпіонат СРСР. "Хімік" — ЦСКА. 2 і 3 періоди.

24 ВЕРЕСНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Спалщина. Легенда стародавнього Острога. 9.55 Музичний фільм "Грають і співають хлопчики з Орнаменту". 10.25 Доброго вам здоров'я. Ендокринні захворювання. 11.10 Співає народний хор російської пісні м.Харкова. 11.40 Шкільний екран. 11 кл. Українська література. Остап Вишня. "Вишневі усмішки". 16.00 Новини. 16.10 Для дітей. "Веселка". 16.40 Телефільм "Очіма зоолога". 17.00 Музичний фільм "Мандрівник у Булгарі". 17.30 Міжнародний конгрес у Донецьку. 18.00 "День за днем" (Кіровоград). 18.15 Обираючи шлях (Кіровоград). 18.45 Мультифільм "Розбійники та музики". 19.00 Актуальна камера. 19.30 Студія "1 грудня". 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Співає Г. Ципола. 21.40 Реклама. 21.45 Художній телефільм "Пригоди принца Флорізелі". 2 і 3 серії. У перерві — 22.50 Вечірній вісник. 0.25 Нічний телезал. Б. Лятошинський. Український квінтет.

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Дитяча година. 3 уроком французької мови. 10.00 Прем'єра художнього телефільму "Маріус". 2 серія. 11.05 Концерт ансамблю російських народних інструментів. 12.00 ТСН. 12.15 Біржові новини. 14.15 Телемист. 15.00 ТСН. 15.15 "Злива". Художній телефільм. 16.20 Виступає ансамбль "Горниці". 16.35 Прем'єра документального телефільму "Монологи на графських руїнах". 17.05 Цирк, цирк. "Веселі клоуни". 17.40 Разом з чемпіонами. 17.55 Дитячий музичний клуб. 18.25 "Блокнот". 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 "Сходи-ни". 19.30 Світ захоплених. 19.45 Хвилини поезії. 19.50 Прем'єра художнього телефільму "Маріус". 2 серія. 21.00 Інформаційна програма. 21.40 "Сімейна хроніка давніх знайомих". Прем'єра документального телефільму "Павло". 1 і 2 серії. У перерві — 22.30 Біржові новини. 23.35 ТСН. 23.50 Музичний прогноз.

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 "Гори, гори ясно". Мультифільм. 8.30 Французька мова. 1 рік навчання. 9.00 Французька мова. 2 рік навчання. 9.30 Авторські програми А. Адоскіна. "О Дельвімі". 10.30 "На шляху до себе". 11.00 Театральний розізд "Щелківський експеримент". Джорж Уайт і Олександр Гельман на театральному семінарі. 11.35 Камера-досліджує минуле. "Поруч із зубром". Документальний телефільм. 13.00 "Молодша сестра". Художній телефільм. 1 серія. 14.05 Ритмічна гімнастика. 14.35 Музичний телеабомент. 17.00 Прем'єра науково-популярного фільму "Лици землі". 2 серія. Частина 2. 17.50 "Продовження пісні". 18.15 Колаж. 18.20 Київська панорама. 18.50 "Лскаво просимо". Мультифільм. 19.00 Парламентський вісник Росії. 19.15 Телеогляд "Далекий Схід". 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Камера-досліджує минуле. "Сталінський синдром". Документальний фільм. 21.50 Баскетбол. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — "Калев" /Таллінн/. 2 тайм. 22.25 Від за ВІД. "КПРС. Життя і доля". Ведучий В. Цветов. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Теніс. Міжнародний турнір. 23.35 Тема з варіаціями. "Музика на воді". Передача 2. 0.35 Футбол. Відбірковий матч олімпійського турніру. Збірна СРСР — збірна Угорщини. 2 тайм.

25 ВЕРЕСНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Телефільм "Це вам не іграшка". 9.25 Музичний фільм "Триптих". 10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Команда з параметром. 11.05 Художній фільм "Пригоди принца Флорізелі". 1 серія. 12.10 Для дітей. Канал "Д". 16.00 Новини. 16.10 Документальний фільм "На семи кольорах". 16.30 Співає Л. Доліна. 17.00 До 50-річчя трагедії Бабиного Яру. Документальний фільм "Бабин Яр". 17.25 Ліричний концерт. 17.45 Мультифільм "Дворняга плюс дворняга". 17.55 Фільм-опера "Кошій Безсмертний". 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Плеяда". Художньо-публіцистична програма. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Музичний фільм "Лявони". 21.30 Українська біржа повідомляє. пропонує, рекомендує. 22.00 Продовження художньо-публіцистичної програми "Плеяда". 23.15 Вечірній вісник. 23.30 Нічний телезал. Відеофільм-вистава "Ретро".

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.05 Разом з чемпіонами. 9.20 "Дитячий музичний клуб". 9.50 "Сімейна хроніка давніх знайомих". Документальний телефільм "Павло". 1 і 2 серії. 11.30 "П'ять днів на тверській землі". 12.00 ТСН. 12.10 Школа менеджерів. 15.00 ТСН. 15.10 "Дартаньян і три мушкетери". Художній телефільм. 1 серія. 16.40 Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 17.40 "Блокнот". 17.45 "Планета". 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 "Раз кобей, два кобей". Мультифільм. 18.55 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату Європи. Збірна СРСР — збірна Угорщини. 21.00 Інформаційна програма. 21.40 "Кінопрограма". Ведучий кінодиректор В. Мережко. 22.55 ТСН. 23.10 До 85-річчя з дня народження композитора Д. Шостаковича. Симфонія N7. Передача із Лейпцига.

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Мультифільми. 8.45 Німецька мова. 1 рік навчання. 9.15 Розминка для ерудитів. 9.45 Німецька мова. 2 рік навчання. 10.15 "У світі тварин". 3 сурдоперекладом. 11.00 Від за ВІД. "КПРС. Життя і доля". Ведучий В. Цветов. 11.30 Камера-досліджує минуле. "Полювання на зубра". Документальний фільм. 12.30 Тема з варіаціями. Ансамбль "Скоморошина". 13.00 "Молодша сестра". Художній телефільм. 2 серія. 14.05 Й. Браймс. Соната соль мажор для скрипки і фортепіано. 14.40 Музей-садиба Архангельське. 15.25 "Від Юрмалі до...". "Сан-Ремо". Співає А. Білль. 17.00 Співає Г. Беседіна. 17.20 Прем'єра науково-популярного фільму "Доля солоних гір". 17.45 Мультифільми. 18.15 Скільки коштує спорт? 19.00 "Візитна картка". Передача 3. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Київська панорама. 21.00 Програма Філа Донах'ю. "Що сильніше: перочи Аятолла?" 21.50 Без ретуші. 23.00 Вісті. 23.20 Теніс. Міжнародний турнір. 23.35 "Свята Русь-земля". Вологодські зустрічі. 0.20 Гандбол. Чемпіонат СРСР. Чоловіки. "Динамо" Астрахань — СКА Мінськ.

26 ВЕРЕСНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 інтершанс-91. Музична програма. 10.05 Чиста криниця. 10.35 Шкільний екран. 11 кл. Фізика. Незагугаючі електромагнітні коливання. 11.05 Художній телефільм "Пригоди принца Флорізелі". 2 серія. 12.10 Кінопрограма. 16.00 Новини. 16.15 Для дітей. Веселка. 16.45 Говоримо українською. Відповіді на листи. 17.15 Оперні арії. 17.55 "День за днем" (Кіровоград). 18.10 Концерт групи "Форум" (Кіровоград). 19.00 Актуальна камера. 19.30 Студія "1-е грудня". 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Мелодії волинського краю. 21.45 Молодіжна студія "Гарт". У перерві — новини. 23.45 Нічний телезал. Художній фільм "Золота баба".

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 10.00 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату Європи. Збірна СРСР — збірна Угорщини. 12.00 ТСН. 12.15 За зведеннями МВС. 12.30 Діловий кур'єр. 14.15 Телемист. 15.00 ТСН. 15.15 "Д'Артаньян і три мушкетери". Художній телефільм. 2 серія. 16.50 Біржовий пілот. 17.00 Й.-С.Бах. Бранденбурзький концерт 3 соль мажор. 17.15 "Бабин Яр". Документальний фільм. 17.40 "Блокнот". 17.45 "...До шістнадцяти і старші". 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 "Ази кар'єри". 19.00 За зведеннями МВС. 19.15 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм "Крах Мері Деер". /США/. 21.00 Інформаційна програма. 21.40 Музика в ефірі. В перерві — 22.45 ТСН. 23.55 "Повернення". Про твори мистецтва, повернуті в Російський музей співвітчизниками, які живуть за рубежом. 0.25 Бесіда з єпископом В.Родзянко. Передача 6.

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.15 Іспанська мова. 1 рік навчання. 8.45 Іспанська мова. 2 рік навчання. 9.15 "Нова реальність". Художники студії Е.Білотуна. 9.40 Бесіди про російську культуру. Передача 2. 10.30 Ритмічна гімнастика. 11.00 Без ретуші. 12.10 Камера-досліджує минуле. "Герої зрадники". Документальний фільм. 13.35 "Довга луна в горах" Художній фільм. 1 серія. 14.40 "Читає Д.Журавльов". Фільм-концерт. 15.15 "Продовження пісні". 17.00 "Пудя". Мультифільм. 17.10 "Іраклій Андроников". Перший раз на естраді. Фільм-концерт. 18.15 Співає І. Журина. 18.30 Баскетбол. Чемпіонат СРСР. "Будівельник" /Самара/. — ВЕФ /Рига/. У перерві — парламентський вісник Росії. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Київська панорама. 21.00 Інструментальна музика. 21.15 На сесії Верховної Ради РСФСР. 21.50 П'ять коло. Художньо-публіцистична програма. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Теніс. Міжнародний турнір. 23.35 П'ять коло /продовження/. 0.35 Баскетбол. Чемпіонат СРСР. Чоловіки.

27 ВЕРЕСНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Документальні фільми. 9.30 Музичний фільм "Синій птах". 10.55 Телефільм "Тому що люблю". 11.30 Маленький концерт. 11.40 Шкільний екран. 6 клас. Музика. Народна пісня — джерело професійної музики. Творчість М. Леонтовича. 12.10 Художній фільм "Пригоди принца Флорізелі". 16.00 Новини. 16.15 На допомогу школі. Творчість К. Стеценка. 16.45 До 50-річчя трагедії Бабиного Яру. Документальний фільм "Побачення з батьком". 17.05 Мультифільми. 17.30 Танцює заслужений ансамбль пісні і танцю України "Донбас". 18.25 "Дзеркало". Інформаційна програма Кіровоградської міської Ради народних депутатів (Кіровоград). 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Альфа і омега". Науково-пізнавальна передача. 20.15 Концерт молодих виконавців. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Музичний фільм "Російська фантазія". 21.50 Художній фільм "Остання реліквія". 23.15 Вечірній вісник. 23.45 Нічний телезал. Музичний фільм "Посмішки Нечипорівки".

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Інновація. 9.15 "Легенда про старий маяк". Мультифільм. 9.35 "Крах Мері Деер". Художній фільм. 11.15 "...До 16 і старші". 12.00 ТСН. 15.00 ТСН. 15.15 "Д'Артаньян і три мушкетери". Художній телефільм. 3 серія. 16.25 "Переможи". 17.25 Прем'єра документального телефільму "Століття Хрещі". 17.55 "Блокнот". 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 Людина і закон. Правовий відеоканал. 19.30 Партнер. 20.00 "ВІД" представляє: "Полечудес". 21.00 Інформаційна програма. 21.40 "ВІД" представляє: "13-31". "Справа". "Чоловік і жінка про сім'ю, свободу і любов". "Музобоз". "Бал Олександра Малініна". У перерві — 23.30 ТСН.

• УТ (1 програма)

• ЦТ (1 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 "Пригоди ляляка Гіппопо". Мультифільм. 8.30 Англійська мова. 1 рік навчання. 9.00 Фестиваль Д. Шостаковича. Симфонія \$ 1 фа мінор. тв. 10. 9.35 Англійська мова. "Сімейний альбом США". 10.05 Авторські програми І. Саввіної. Передача 2. 11.00 "К-2" представляє: "Плач за цензурою". 12.00 Наш кореспондент повідомляє... 12.15 Пісні О. Розембаума. 13.00 "Довга луна в горах". Художній телефільм. 2 серія. 14.10 "Іраклій Андроников". Перший раз на естраді. Фільм-концерт. 17.00 Клуб мандрівників. 3 сурдоперекладом. 18.00 Для вас грає дует баяністів В. Гайдуків і С. Ларіонов. 18.15 "Аліса". Міжнародний Європейський журнал. 19.00 В уряді Росії. 19.15 Київська панорама. 19.45 Пісні рідного краю. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 "Комітет Аркадія Хомича". Художній фільм. 21.25 Незалежний коментар. 21.40 На сесії Верховної Ради РРФСР. 22.25 "Врубай "Білі". Документальний фільм. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Теніс. Міжнародний турнір. 23.35 Прем'єра телециклу "Біла ворона". 0.35 Футбол. Чемпіонат СРСР. "Локомотив" — ЦСКА. 2 тайм.

ДО УВАГИ!

У зв'язку з ремонтними роботами і встановленням антенно-фідерної системи для нового телепередавача в період з 24 вересня по 10 жовтня ч.р. можливі зникнення рівнів подачі теле- і радіосигналів і технічні збої. Ми заздалегідь просимо вибачення у наших телеглядачів і радіослухачів. Служби теле- і радіо.

28 ВЕРЕСНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 Ритмічна гімнастика. 7.50 Концерт дитячих художніх колективів України. 9.05 Художня панорама. Мистецтво канадського художника М. Басняка. 9.35 Новини. 9.50 Художній телефільм "Малюк і витівники". 11.05 До 50-річчя трагедії Бабиного Яру. Прем'єра документального фільму "Дорога довжиною в півстоліття". 12.05 Новини. 12.15 Документальний фільм "Твій друг і помічник". 12.40 П. Чайковський "Євгеній Онегін". Вистава лівівського державного академічного театру опери і балету ім. І. Франка. 15.25 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи. 15.55 Телефільм "Великий шовковий шлях". 16.15 М. Драгоманов і Україна. Круглий стіл. Міжнародна наукова конференція, присвячена 150-річчю з дня народження М. Драгоманова. 17.15 Союзні кларнети. Самодіяльні художні колективи Закарпатської області. 18.30 Актуальна камера. 19.00 Чемпіонат СРСР з футболу. "Динамо" /Київ/. — "Динамо" /Мінськ/. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Чемпіонат СРСР з футболу. "Металург" — "Дніпро". 2 тайм. 21.45 Художній фільм "Яхось. 20 років тому". 23.00 Вечірній вісник. 23.40 Нічний телезал. Незабутні. І. Кавалерідзе.

• ЦТ (1 програма)

8.00 Ритмічна гімнастика. 8.30 ТСН. 8.45 Прем'єра документального телефільму "У великому, темному, дрімучому лісі". 9.15 Здоров'я. 9.45 У світі тварин. 10.30 Ранкова розважальна програма. 11.00 Економічне агентство. 12.20 "Бурда моден" пропонує... 14.15 Презентація телефільму "Справа Сухова-Кобиліна". 15.00 ТСН. 15.15 "Як слово наше відгукнеться". 15.40 "Сімейний екран". Художній фільм "Спадкоємці по прямій". 17.25 "Образ". Літературна передача для старшокласників. 18.25 "Державна любов". Московський Кремль. Фільм 4. "Великий Кремлівський палац". 19.00 Прем'єра мультифільму "Бджола Майя". 14 серія. 19.25 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм "Дамський швед". 21.00 Інформаційна програма. 21.40 Важка атлетика. Чемпіонату світу. 23.25 ТСН. 23.45 "Європа плюс". 0.45 ІТРО "Астра". представляє: "Він усім простив". Про життя останнього російського імператора і його сім'ї. 1.45 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм "Дамський швед".

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.15 "Ростик і Кеша". Мультифільм. 8.30 "Добре забуте старе". 9.00 Документальний фільм. 10.05 "Розлука на довге життя". Дочка В. Маяковського в Москві. 11.00 "Плюс одинадцять". 13.00 "Театр Товстоногова... без Товстоногова". 14.30 Художній фільм. 16.10 Документальний фільм. 16.40 Документальний фільм. "Херсон". 17.00 Чемпіонат СРСР з хокею. "Сокіл" — "Динамо" /Москва/. 19.15 Музичний глосус. 20.15 Кінопанорама. 20.50 М. Жванецький. "Вибране". 23.00 Вісті. 23.20 Теніс. Міжнародний турнір. 0.20 Гандбол. Чемпіонат СРСР. Підсумки турніру.

29 ВЕРЕСНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 Ритмічна гімнастика. 7.50 Дитячий телетеатр. Рушники долі. 8.30 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. 9.30 Новини. 9.40 Є. Щедрін. "Палата хлопчиків". Вистава запорізького театру ім. Щорса. 10.55 Мітинг-реквієм пам'яті жертв трагедії у Бабиному Ярі. 11.40 С. Станкович. Симфонія \$ 3 для флейти і струнних. 12.00 Новини. 12.15 Телефільми "Амба", "Тулеген". 13.00 Для дітей. Канал "Д". 14.30 Село і люди. 15.15 Ви нам писали. Музична передача за твистами глядачів. 16.00 Служба солдатська. 17.00 "Розповідь про неспокій. Михайло Грушевський". 18.15 Телеспортаре. 19.00 Актуальна камера. 19.30 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Фільм-концерт "Вниз по Волзі". 21.30 Українська біржа повідомляє. пропонує, рекомендує. 21.45 Вечірній вісник. 23.30 Нічний телезал. Художній фільм "Пропала собака".

• ЦТ (1 програма)

8.00 Ритмічна гімнастика. 8.30 ТСН. 8.45 Тираж "Спорлото". 9.00 Наш сад. 9.15 Вранці раненько. 10.00 "На службі Вітчизні". 11.00 "Ранкова зірка". 12.00 Клуб мандрівників. 13.00 Сільська година. 14.00 Концерт "Газо-пром". Документальний фільм. 14.15 "Це ви можете". 15.00 ТСН. 15.15 "Великий" в Америці". 15.45 Фотоконкурс "Земля — наш спільний дім". 15.50 "Рок — урок". 16.50 Прем'єра документального телефільму "Павловські полювання". 17.20 Міжнародна панорама. 18.05 Народні казки і притчі народів різних країн. 18.10 "Уолт Дісней представляє...". 19.00 Співає В. Леонтьєв. 19.40 Прем'єра художнього телефільму "Справа Сухова-Кобиліна". Фільм 1. "Залишити в підозрі". 1 серія. 21.00 Інформаційна програма. 21.40 "Брейнінго". Юнацький турнір. Зустріч команд Муром і Самари. 22.25 Футбольний огляд.

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 На зарядку ставай. 8.15 "Дівчинка плюс дракон". Мультифільм. 8.25 Колаж. 8.30 Документальний екран Росії. "Байкальська симфонія". 9.50 "Мульти-пульти дяді Валі". 10.40 "Земля професора" Крейтера". Документальний фільм. 11.10 Програма Філа Донах'ю. 12.00 Теніс. Міжнародний турнір. 13.45 "Вікно". 14.15 "Життя після життя". Документальний фільм. 16.05 Телевізійний театр Росії. "Велике князіння". Телевистава. 17.00 "Вибір". 17.30 Грибоєдовське свято в Хмеліті. 18.15 Музична колекція. 18.40 "Прошу слова". 18.55 "Козьма Мінін". Післямова до долі". Документальний фільм. 19.10 Телефільм "На пам'яті про курорт". 19.30 Телебійра інформую. 20.00 Вісті. 20.15 "К-2" представляє: "Медіа". 21.00 "Російський реквієм". 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Теніс. Міжнародний турнір.

НА ДОЗВІЛЛІ

СМІЄТЬСЯ
ГАБРОВО

— Чи зможеш ти мені завтра позичити 50 левів?

— А чому ти сьогодні питаєш? — дивується Габрово.

— Бо завжди, коли б я в тебе не просив гроші, ти кажеш: «Дав би, яким ти прийшов учора».

Перунар (до Габрова).

— Напудрити вас?

— А пудра входить у ціну гоління?

— Так.

— То загорніть пудру в папірець, я віднесу дружині.

— Ти куди поспішаєш?

— Запитує Габрова знайомий.

— На пошту, поки не зачинили.

— Посилаєш листа?

— Ні, треба набрати чернила в авторучку.

— Тату, ти спиш?

— А що?

— Дай мені десять левів.

— Сплю, сину, сплю!

— пробурмотів Габрово.

— Сусіде, лише гляньте:

п'ятеро ваших дітей вдерлися на мою грушу.

— Ой лишенько! А де ж шоста дитина? — завідав Габрово.

МОДА КРУТО МІНЯЄТЬСЯ

Спортивно-джинсовий стиль, що міцно утвердився після років, відходить на друге місце, поступаючись романтично-стрімано-му. Особливо це помітно в жіночому одязі. Лідруючі позиції в поєднанні юбка-блуза-світ. Плаття, костюми, брюки займають підлегле становище. В одязі мінімум деталей, фурнітури, прикрас; уся виразність вбрання має концентруватися в фантурі й забарвленні тканини. Фаворити в фантурі — штапель, цупкий блискучий шовк, бавовна, трикотин. У забарвленні — рослинний малюнок, суцільний, майже без фону, з дотриманням обов'язкових умов: усі фарби нескрапні, приглушені, «осінні» і в насиченості, і в гамі (жовтий, захисний, охра, гірчичний, білі червоний, зелений, ліловий). Мінімум голубого. Білого в барвистих тканинах бажано уникати. Довжина спідниць — нижче середини литки, вони прибрані. Якщо з такої тканини блуза, вона має бути дуже простого покрою, носять її з однотонною спідницею.

Блузики однотонні — з мінімумом об'ємних, рюшів, вишивок, зате можна несподівано (по дві поруч, у два ряди тощо) розмістити гудзики (дрібні перламутрові). Светри й кофточки — без комірок, дрібно в'язані, тонкі, з домішкою ангорської шерсті. Лідруючий колір — гірчичний.

Свіжо дивляться скромного покрою блузики однотонні з блискучого шовку з рельєфною набивкою кольорів хані, тютюнового, гірчичного.

Курточки короткі, можна з нарізаною шкіри або тонкої шерсті, сирісні у вигляді прикрас на комірі, плечі збільшені ледь помітно. Плаття й пальта довгі. Вузлики — «човнички». Вихідні — на невисокому тонкому підборі, повсякденні — зовсім без наблука.

Яблука
доспіли...

На вересень припадає масове збирання яблук, груш і слив. Плоди цих культур доцільно знімати з дерев не за один, а за два-три рази. Адже це надає можливість мати плоди однакової стиглості з найбільшою тривалістю їх зберігання.

У першій декаді місяця минає найсприятливіший термін осіннього садіння суніць на заздалегідь приготовленому ґрунті. При цьому треба врахувати, що місце для цієї рослини повинне бути добре освітлене сонцем, продуватися вітром. Дуже важливо, яка саме культура росла раніше на даній ділянці. Суніці найкраще садити після кропу, петрушки, цибулі, часнику, але тільки не після картоплі, помідорів, кабачків, огірків, гарбузів і баклажанів.

Наприкінці вересня необхідно починати обрізувати верхівки пагонів смородини і агрусу, врахувавши борошнестого росу, а також вирізати до основ пошкоджені шкідниками і засохлі гілки. ґрунт під кущами бажано очищати від опалого листя, перекопувати і подрібнювати.

Важливо не прогаяти термін закінчення збирання помідорів. Плоди треба зняти, поки температура не знизилася до 5 градусів.

Середина вересня вважається найкращою порою для висаджування у підготовлені грядки часнику стрілюючих сортів.

З настанням перших нічних заморозків наступає пора збирання буряків і моркви. Буряки як теплолюбні збирають першими. Моркву негайно копають у тому випадку, якщо подекуди розтріскалося коріння, чутливе до різких коливань вологості ґрунту.

Р. ДАЙДАКУЛОВ.

БАКЛАЖАНИ ФАРШИРОВАНІ

Сирі баклажани розрізають уздовж навпіл, виймають ложкою серцевину, пропускають її разом з вареними накруто яйцями через м'ясорубку і змішують з дрібно посиченою пасерованою на олії ріпчатого цибулею, розмоченим у молоці і віджатим хлібом та дрібно нарізаною зеленню петрушки, додають сире яйце, сіль та перець. Цим фаршем начиняють баклажани, перев'язують складені половинки ниткою, кладуть їх у каструлю,

заливають сметаною, змішаною з борошном і варять протягом 15 хвилин на слабкому вогні, а потім ставлять у духовку, щоб підрум'янилися.

Требують: 2 великих баклажани, 1 цибулина, 2 скибки білого хліба, 3 яйця, 2 ст. ложки молока, 4 ст. ложки сметани, по 1 столовій ложці пшеничного борошна та олії, сіль, чорний мелений перець на смак, зелень петрушки.

VIDEO

м. Кіровоград, вул. Полтавська, 71.

НЕДІЛЯ, 22 ВЕРЕСНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Помста боксера». Бойовик.
13.30 «Арена». Фантастика.
15.30 «Зоряний кристал». Жахи.
17.30 «Надходить без батарей». Фантастика.
19.30 «Рота Беверлі Хіла». Фантастика.
21.30 «Демони-2». Жахи.

ПОНЕДІЛОК, 23 ВЕРЕСНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Ліон». Бойовик.
13.30 «Великий кайф». Бойовик.
15.30 «Ілюзія вбивства». Детектив.
17.30 «Гонки «Гарматне ядро»-1. Комедія.
19.30 «Марення». Жахи.
21.30 «Дівчата, що танцюють в багнюці». Комедія.

ВІТРОК, 24 ВЕРЕСНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Дженсон за кличкою «Мотор». Бойовик.
13.30 «Зрадники». Бойовик.
15.30 «Метрополіс 2000». Фантастика.
17.30 «Гонки «Гарматне ядро»-2. Комедія.
19.30 «Чоловіки за роботою». Комедія.
21.30 «Левіофан». Фантастика.

СЕРЕДА, 25 ВЕРЕСНЯ

10.00 Мультфільми.

11.30 «Ріка смерті». Бойовик.
13.30 «Вторгнення з Марса». Фантастика.
15.30 «Музей воскових фігур». Жахи.
17.30 «Берег скелетів». Бойовик.
19.30 «Дияволи Монзи». Мелодрама.
21.30 «Космічні яйця». Фантастика.

ЧЕТВЕР, 26 ВЕРЕСНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Літ на замку». Бойовик.
13.30 «Покровитель». Бойовик.
15.30 «Гіганти». Жахи.
17.30 «Втеча Логана». Фантастика.
19.30 «Мертві на 99.44%». Бойовик.
21.30 «Внутрішнє розслідування». Детектив.

П'ЯТНИЦЯ, 27 ВЕРЕСНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Малюк» — секрет забутої легенди. Фантастика.
13.30 «Шуліки війни». Бойовик.
15.30 «Дочка майстра кунг-фу». Бойовик.
17.30 «Другий зір». Фантастика.
19.30 «Круті дівчата». Комедія.
21.30 «Шлях проклятих». Фантастика.

СУБОТА, 28 ВЕРЕСНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Підрозділ «Дельта-1». Бойовик.
13.30 «Робот-поліцейський-2». Фантастика.
15.30 «Вроджений вбивця». Бойовик.
17.30 «Пташечка на дроті». Бойовик.
19.30 «Медовий місяць з привидами». Комедія.

НЕДІЛЯ, 29 ВЕРЕСНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Підрозділ «Дельта-2». Бойовик.
13.30 «Космічний мисливець». Фантастика.
15.30 «Тигр «Джо». Бойовик.
17.30 «Хто тебе заставляв це робити». Комедія.

19.30 «Мамба». Детектив.
21.30 «Гарлемські ночі». Комедія.

ПОВІСТЬ

(Продовження. Поч. у №28 28—36).

— От тепер, думаю, починається, Гриню. Я все-таки в той «Пролісок» поїду. А ти тут дивись. І, щоб знав, — біля виходу весь час буде дядя Гриша.

— Навіть так?

— Навіть так.

Уже сутеніло, коли Світлана вийшла з корпусу. За два квартали її чекала «Волга». Дверцята відкрились і звідти вийшов Микола Петрович Піншин. Він галантно подав руку Світлані, допоміг зайти в машину, повернувшись на своє місце і ввічливо зчеплення. Григорій оглянувся. Так і є — машина дядька Гриші повільно наближалась. Мить — і Григорій в — таксі.

— За тією, — показав.

— Сам бачу. Ти хоча б поздоровався.

Спершу було незрозуміло, куди прямує «Волга». Вона попетляла вулицями, потім виїхала за місто і помчала на північ. Дистанцію дядя Гриша тримав помірну.

Поряд миготіли зустрічні малолітражки. З якоїсь миті Григорій відчув, що за ними прив'язалась ще одна «Волга». Тільки цього не вистачало, — подумав невесело.

А передня «Волга» мотала кілометри й мотала. Поворот змінювався поворотом...

Заскільки гальма на черговому віражі. Дядя Гриша вхопився міцно за кермо, та це не врятувало: щось глухо вдарило знизу в корпус машини, і її понесло у провалля.

Кілька разів перевернувшись, б'ючись об каміння, «Волга» тихо з'їхала на м'яку трав'яну подушку і зупинилась. Григорій спробував розплющити залиті кров'ю очі. Поряд хтось стогнав. «Дядько Гриша», — подумав. Очі витер рукавом. Дверцята були відкриті. Він виліз, спробував повернути машину на колеса, та це йому було не під силу. В кабіні стогін затих.

І, в цю мить Григорій втратив свідомість. Перше, що відчув, — вологу на губах і в роті. Свідомість поволи поверталась.

Зблиснуло світло ліхтарика. Той, хто світив, повернув його на себе.

— Петро?... Ти чому тут? — упізнав Шевчука.

— Тримайтесь, товаришу капітан, — Випиште ще води.

— Що з дядею Гришою?

— З ним все в порядку.

Десь взяли ще люди. Григорій зрозумів, що його кудись несуть і знову впав у безсвідомість.

Едуард Можний сидів одинаком у напівпорожньому замиському ресторанчику. Того, кого він чекав, ще не було.

Підійшов літній офіціант.

— Пробачте, вас кличуть.

— Мене?

— Так. Надворі.

(Далі буде)

КІНОТЕАТР «НОМСОМОЛЕЦЬ»

Микита Михалков і Настасія Кінські у радянсько-американському художньому фільмі «Принимені і скривджені». Стрічка демонструється тільки в 16 год. 20 хв. з 23 по 29 вересня. О 10.20, 12.20, 14.20, 16.20, 18.20, 20.20 демонструватиметься гостросюжетний американський фільм «Ілюзія смерті».

КІНОТЕАТР «ЯТРАНЬ»

З 23 по 29 вересня у великому залі глядачів чекає зустріч з героєм стрічки «Стережінники на шляхах» за участю популярної артистки Ніни Русланової і молодого актора Олега Фоміна. Початок сеансів: 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30. Пригоди, жахи, містика у новому американському фільмі «Первісне зло» привабить любителів жанру. Нагадаємо, цей фільм демонструється паралельно у малому залі. Сеанси: 10.20, 12.20, 14.20, 16.20, 18.20, 20.20.

КІНОТЕАТР ІМЕНІ ДЗЕРЖИНСЬКОГО

У червоному залі з 23 по 29 вересня польський кінематограф представляє художній фільм «Ах, Мароль» («Ножани Нароль»). Початок сеансів: 10.10, 12.10, 14.10, 16.10, 18.10, 20.10. Зелений зал. Тут любителям гостросюжетних фільмів пропонується переглянути американський художній фільм «Підвертень». Сеанси: 10.20, 12.20, 14.20, 16.20, 18.20, 20.20.

Засновники — Кіровоградський обком ЛКСМУ (МДС) і трудовий колектив редакції.

Наш р/р № 002700202 у дирекції держбанку м. Кіровограда. М.Ф. 323293.

НАША АДРЕСА:

316030, МПС,

м. Кіровоград,

вул. Луначарського, 36.

Обласна друкарня, м. Кіровоград, вул. Глібини, 2.

Газета виходить щосуботи.

Телефони: редактора — 22-54-26; відповідального секретаря — 22-27-65; секторів: економіки та екології — 22-04-84; культури і моралі — 22-29-92; номсомольської життя та політики — 22-04-84; учнівської та студентської молоді — 22-59-82; соціальних проблем — 24-66-79; робітничої молоді і спорту — 24-64-21; фотолaboratorії — 24-94-94; коректорської — 23-61-83; оголошень — 22-59-82; бухгалтерії — 22-47-22.

Редактор

М. ШВОРАК

Зам. № 648.

Індекс 61103. Тираж 16 500.